

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj, na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEČ

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Goriški Slovenci na tretji slovenski katoliški shod.

Primorski list priobčuje:

Na povabilo premilostnega in prečastitega knezo-nadškofa Frančiška dr. Sedeja, zbrali so se dne 24. t. m. slovenski somišljeniki v knez nadškofijskem dvorcu, da bi se posvetovali glede tretjega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Na tem zaupnem sestanku je bil izbran pripravljalni odbor: dr. Anton Breclj, dr. Josip Dermastia, dr. Ant. Gregorčič, župnik Janez Kokošar, dr. Franc Pavletič, Svitoslav Premrou, monsignor Josip Pavletič, dr. Andrej Pavlica, dr. Franc Žigon, ki naj bi vredil vse potrebno in preskrbel zlasti za obilno udeležbo. Pripravljalni odbor si šteje sedaj v dolžnost, da obvesti o tem slovensko občinstvo goriške nadškofije in da objavi v sporazumu s premilostnim knez nadškofom sledeče naznanilo:

Katoliški Slovenci! Znano je, koliko dobrega v verskem in narodnem oziru sta rodila prvi in drugi katoliški shod v Ljubljani. Vzbudila sta novo življenje po vsem Slovenskem. Nove potrebe in nove nakane naših nasprotnikov kličejo nas zdaj na tretji slovenski katoliški shod, na tabor katoliškega slovenskega ljudstva. Na tem shodu se bode pregledalo dosedanje katoliško delovanje in določilo, kaj storiti v bližnji bodočnosti z združenimi močmi v korist slovenskemu narodu.

Goriški Slovenci! Pripravljalni odbor ljubljanski vas kliče in vabi v Ljubljano s temi besedami: »Kličemo Vas, katoliški Slovenci, v svesti si Vaše velike ljubezni do katoliške cerkve! Naj bi bil III. slov. kat. shod tabor, v katerem bi se našli vsi Slovenci v bratski ljubezni in slogi; naj bi bil ta shod početak nove dobe, ko bi padlo vse, kar nas loči, ko bi vsi Slovenci od Save do Drave, od solčne Goriške in kršnega Primorja izpovedali eno vero, vero v rešilno moč krščanstva, vero v zveličavno cerkev, vero v vstajenje narodov v moči krščanskih idej!«

Naj bi ta klic ljubljanskega pripravljalnega odobra privabil dne 26., 27. in 28. avgusta mnogo goriških Slovencev v belo Ljubljano! V ta namen bomo skušali doseči vsaj znižanje vožnih cen. Da se posreči to, treba je skupnega delovanja. Ob pravem času bomo v

časopisih naznanili bolj natančno. V vsaki duhovnjiki naj blagovoli č. duhovščina nabirati podpise dotičnih, ki mislijo za trdno se udeležiti slov. katol. shoda v Ljubljani. Število udeležnikov naj se naznani brž ko mogoče goriškemu pripravljalnemu odboru. Pričakujemo jako obilne udeležbe. Zeleti je, da bi se priredili v posameznih dekanijah pripravljalni shodi, na katerih naj bi se govorilo o resolucijah slov. kat. shoda. Tak shod priredijo tudi v Gorici.

Bosanske razmere.

(Govoril dr. Šusteršič v delegaciji dne 6. julija).

Poslanec dr. Šusteršič je kot poročevalec o bosanski upravi v delegaciji govoril sledeče:

Po dolgi razpravi o bosanski upravi hočem kot poročevalec le kratko govoriti. Že nekaj let se ponavlja isti prizor. Dalmatinski delegat g. Biankini ostro in obširno graja bosansko upravo in g. minister ga odločno zavrača. Gospodje, moja stvar ni, da bi o tem bil sodnik. Prepričan pa sem, da sta g. Biankini in gospod minister govorila »bona fide«. Tovariš Biankini dobiva informacije iz Bosne ter jih porablja »bona fide« kot resnične. Na podlagi teh informacij izvršuje g. Biankini svoj mandat kot dalmatinski delegat po najboljši vesti in vednosti. Ravnotako pa je gotovo, da skupni finančni minister zavrača kritiko in grajo dalmatinskega delegata na podlagi poročil in aktov.

Žal, da so nam bosanske razmere precej tuje. Zato je težko za delegacijo, da si napravi pravo sodbo. In končno po ustavi tudi nismo opravičeni.

Gospodje G. skupnemu finančnemu ministru bi priporočil dvoje: Prvič, naj se preveč ne zanaša na uradne akte. Te akte pišejo tisti, proti katerim se tukaj ponavljajo pritožbe. (Tako je!) Dandanes je nujno potrebno, da se oprostimo znane birokratske navade. Birokratski običaj je, da mora biti vse res, kar je v aktih. Mi pa moramo presojati stvari, kakoršne so v istini. (Tako je!) Prepričan sem, da se bodo državni finančni minister in gospodje ki ostro grajajo bosansko upravo, srečali na sredi pota. Meni se zdi, da v Bosni ni vse tako lepo, kakor trdijo akti. (Tako je!)

Druga stvar, katero priporočam g. mi-

nistru, je vprašanje: ali ne kaže v Bosni ustanoviti poslansko zastopstvo. Stališče gospoda ministra se mi v tem oziru zdi pretresnosrčno. Pritrdim ministru, da se mnoge nepoklicane in nezanesljive osebe vtikajo v bosansko upravo. Tudi pritrdim, da osebno nezreli življenjsko kriče ter ponavljajo trditve, ki so naravnost neverjetne ter imajo značaj mladeniške pretiranosti in fantazije. Zato pa naj bi poskrbela vlada, da v zakoniti obliki govore v bosanski upravi zreli in trezni možje, ki so v tesni zvezi z blagostanjem dežele.

Nočem govoriti obširneje o državnopravnem stališču zasedenih dežel in mogoči državnopravni izpremembi. To pa trdim, da bi navzlic sedanjemu začasnemu državnopravnemu stanju Bosne in Hercegovine bilo mogoče, najti obliko, po kateri bi možko prebivalstvo iz svoje srede volilo zrele in trezne možje, ki naj bi se shajali. Na teh shodih — naj se imenujejo kakorkoli — naj bi brez strahu pred bosansko justico in policijo, ki ni na idealni višini svojega poklica, izražali svoje pošteno prepričanje, izkušnje in želje prebivalstva. Saj ni treba, da bi ta skupščina takoj v pričetku sklepala zakone.

Vem dobro, da je v tem stadiju razmer zakonodajen zbor nemogoč. Toda vlada bi morala biti le hvaležna, ko bi mogla slišati odkrito besedo in svet prostovoljnih in treznih mož.

To bi bilo najbolje sredstvo proti trditvam mladih ljudi, ali kakor je rekel gospod minister, proti lažem in obrekovanjem. Prepričan sem, da bi vtihnili ta obrekovanja, ki so mogoča — jaz tega ne vem — ali vsaj odmevala brez uspeha. Gotovo bi na ta način tudi javno življenje v Bosni in Hercegovini prišlo v mirnejši in našim koristim ugodnejši tir. Govorilo se je tudi o železnicah in zahtevalo z vso odločnostjo, da se zgradi železnica Bugojno-Aržano. Ta železnica je bila obljubljena in zakonito zagotovljena. Kot referent za Bosno moram z vso odločnostjo ugovarjati, da bi se ta železnica zgradila na troške Bosne. To ne sme biti.

Dohodki Bosne ne zadoščajo za zgradbe železnice. Troške bi morala prevzeti Avstrija, ki bi imela največ koristi od te železnice.

Le preglejte račune, kako velike troške za železnice mora plačevati Bosna, oziroma prebivalstvo zasedenih dežel.

Še nekaj besed o aferi nadškofa dr. Stadlerja. Gotovo mi pritrdite vsi gospodje, ako zahtevamo v Bosni popolno versko prostost za vse tri izpovedanja: za katoliške, pravoslavne in mohamedanske vernike. (Dr. Tollinger: Gotovo!) To zahteva kultura, razvoj modernih držav.

Zdi pa se mi, in to potrjujejo dejstva, da verska svoboda v Bosni in Hercegovini ni povsem zagotovljena. Jaz zahtevam za katoliškega škofa isto prostost, kakor za pravoslavne ali mohamedanske svečenike. Jaz zahtevam, da sme katoliška cerkev sprejeti v svoje naročje vsakega, ne da bi ovirale svetne oblasti. (Dr. Tollinger: Tako je!)

Zahtevam isto pravico za pravoslavno cerkev in za mohamedovce. (Delegat Stein: Zakaj pa ste proti »Proč od Rima«!)

Gospod Stein, jaz nikomur ne branim, da postane protestant, ako hoče. Zahtevam pa popolno versko svobodo za vse. Tu pa seveda pride v poštev tudi dolžnost, ki jo ima v tem slučaju katoliški škof.

Ako hoče polnoletni mohamedanec prestopiti v katoliško cerkev, bi škof le zanemaril svojo dolžnost, delal proti svoji vesti, ko bi ga ne sprejel. Ne more ga odvrnati nobena naredba, četudi je podpisana od cesarja, ker bi delal proti svoji vesti. Druzega ne more storiti, nego da sprejme dotičnika. In če naredba tega ne dopušča, mora se izpremeniti. To je jasno. Ta naredba je enostranska. Tu se ne govori o državni pogodbi. Vlada naj predlaga izpremembo dotične naredbe. Spominjam se, da je vlada že pred leti obljubila to izpremembo. Ne razumem, zakaj se to ni zgodilo.

Ako se mohamedovci vznemirjajo zaradi enega krsta, potem se jim mora dopovedati, da žive v kulturni državi, kjer je zajamčena verska svoboda. V tem slučaju pa je vlada iz strahu pred mohamedovci preganjala in kaznovala katoliškega škofa, ki ni storil druzega, nego svojo dolžnost. In to dolžnost je moral storiti, tudi ko bi ga zaprli, sicer bi izgubil spoštovanje vsega katoličanstva. (Živahna pohvala.)

To sem hotel reči v trdni nadi, da se kaj takega več ne zgodi. Velike žrtve smo že storili za Bosno in Hercegovino. Tega pa bi gotovo ne bili storili, ko bi naša uprava ne dovolila verske prostosti. (Živahna pohvala.)

LISTER.

Mesto in kopališče Kamnik na Kranjskem.

Kamnik se navaja prvič v listinah l. 1061. p. Kr. r.; takrat je podaril namreč mejni grof isterski Ulrik, pristavo Bistrice prf Kamniku (=den Weiler Feistritz bei Orte Stein) cerkvi ljubenski (šk. Briksen) v Tirolski. To je najstarejše poročilo, ki se nahaja v listinah tičočih se Kamniku. Koncem 11. stoletja (torej še pred 1200) dobili so kamniška posestva s trgov Kamnikom, dalje gradove: Maligrad, Starigrad ter sosedne Mekinje, v last grofje Andachs. Početkom 13. stoletja postal je Kamnik mesto, kajti v neki listini iz leta 1229. imenujejo se Kamničanje že meščani in l. 1232, ustanovil je oglejski patrijarh Bertold v mestu Kamniku bolnišnico. Listine in viri nam potrjujejo, da je bil Kamnik v 13. stoletju že obzidan; vhod v mesto so tvorila čvetera vrata; obstoj prve šole v Kamniku se navaja l. 1307. Poročila opisujejo, da se je razvila v Kamniku živahna ter cvetoča trgovina; zatrjuje se, da so bili kamniški trgovci že pred letom 1321 v živahnem trgovskem razmerju z Benetkami. Razni vladajoči knezi habsburške rodovine so pokazali opetovano svojo naklonjenost mestu

s tem, da so je bogato obdarili z raznimi privilegiji, tako n. pr.: vojvoda Rudolf IV. leta 1362.; — vojvoda Leopold I. 1380. in 1382.; — vojvoda Viljem I. 1396., vojvoda Ernest I. 1406. ter »z obilico milosti« cesar Friderik III.

Že ob tistem času imel je Kamnik na lik drugim mestom primerno kopališče. Nahajalo se je ob desnem bregu Bistrice — »na produ« — ravno nasproti sedanjemu kopališčnim napravam. To kopališče je bilo početkom last dežele kranjske ter spadalo v upravo takratnih deželnih vicedomov. L. 1478. prepustil je cesar Friderik III. kopališče mestu pod pogojem, da postavijo meščani most čez Bistrico ter plačajo vsako leto določeno svoto denarja (pol »funta«) v blagajno vicedomskega urada v Ljubljani.

Veselo življenje vladalo je v oni dobi v kamniškem kopališču; preskrbljeno je bilo za vsaktero udobnost. Točila so se vina kakor n. pr. malvazijec, poreska kapljica, seveda tudi domači vipavec. Dandanes prevladuje po večini dolenski cviček, z katerim so gostje seveda tudi zadovoljni.

V 16. stoletju je Bistrica poplavila kopališčne naprave, ter jih povodenj povečini odnesla, ostalo pa uničila ter kraj, kjer so stale, izpodkopala. Kopališčno lopo so potem predstavili na neki drugi prostor v mestu, kjer je stal popred mlin grofa Lamberga; ta mlin je

pogorel l. 1511. Kranjski kronist baron Valvazor omenja kamniško kopališče še l. 1689.; od tega leta naprej pa ni dobiti nikakih poročil več. Cesarja Friderik III. in Maksimilijan I. — zadnji imenovan »poslednji vitez«, — odlikovala in pospeševala sta mesto v vsakem oziru; Maksimilijan je tudi mudeč se na lovu l. 14. julija 1514 sam posetil Kamnik.

L. 1564. obiskal je mesto nadvojvoda Karol II. ter se udeležil 29. aprila 1564 lovskega obeda pri kamniti mizi, ki je bila še v tridesetih letih prošlega stoletja znana pod imenom »knežja miza«.

Popred tako cvetoče mesto, jelo je koncem 17. stoletja propadati. Valvazor v svojih spisih pripoveduje o hiranju Kamnika sledeče:

»V popred tako bogatem in gostonaseljenem mestu se je podrla skoro četrtina hiš ako ne več; vse trgovine, ki jih je bilo vendar precejšnje število, so bile zaprte izvemši eno samo; najlepšo hišo je bilo mogoče dobiti v najem za celo leto proti najemščini 2 kron«.

Za časa cesarja Karola IV. podelila se je mestu l. 1716. pravica pobirati mitnino, od takrat je mesto v trgovskem oziru jelo zopet veselo napredovati.

To je v kratkih potezah zgodovina kamniškega mesta. Iz dogodkov novejšee dobe omenjamo še, da je Nj. Vel. cesar Franc Jožef

I. ob priliki svojega bivanja na Kranjskem povodom 600 letnega jubileja združenja dežele z Avstrijo, dne 14. julija 1883. odlikoval z Najvišjim posetom tudi Kamnik.

Pod njegovim vladanjem je začelo mesto zlasti uspevati vsled otvoritve kamniške železnice in l. 1876. otvorilo se je tudi »Zdravišče in kopališče Kamnik«.

Mesto leži 391 metrov nad morsko površino Jadranskega morja ob levem bregu reke Bistrice ter ob vnožju savinjskih Alp, ki segajo s podaljški, obraščenimi z gostimi jelovimi ter smrekovimi gozdi prav do mesta. Visoke kamniške planine obdajajo mesto z okolico s severne strani, ter jih ščitijo pred mrzlimi severnimi vetrovi. Klima je izredno mila; srednja letna temperatura je 15° C.

Vreme je jako ugodno, malokdaj se prijeti, da bi dalje časa deževalo; tudi je kraj malo izpostavljen vetru.

Od železniške postaje v Kamniku se rabi peš kakih 20 minut do kopališča. Vlak vozi iz Ljubljane (državni kolodvor) eno in četrt ure vsak dan po trikrat, poleti ob nedeljah in praznikih pa celo štirikrat.

Poslopja kopališčnih naprav, zdravišče z restavracijo, vila »Neptun« in plavalni basin se nahajajo v košatem senčnatem parku, ki je last gospoda Prašnikerja. Od tod se nudi diven pogled na mogočno gorsko skupino ve-

Po razpustu ruske Gosudarstvenne dume.

Mir pred viharjem?

Položaj v Rusiji označuje pač najbolj, ker so na peterburški in moskovski borzi jako hitro poskočili papirji, ki so padli ob razpustu ruske gosudarstvenne dume. Ruski državni bankovci so poskočili za en odstotek. V Rusiji je še vedno mirno. Celo zastopniki skrajne levice so za mir. Sicer pišejo socialno demokratska glasila, da je to mir pred viharjem, a če v prvem trenutku ni vsled razpusta dume nastal vihar, bo še težje pozneje. Birokracija je baže popolnoma uničila revolucijsko organizacijo. Glavni voditelji upornega gibanja v armadi so zaprti.

Kakih 100 članov kadetne stranke je zborovalo na Finskem v Teryokiju. Sklenili so, da poročajo volilcem o svojem delovanju. Izjavili so, da nasprotujejo revoluciji, a naj se izvrše wyborški sklepi. Sklenili so, da store vse takoj, da bo imela stranka v novi dumi dovolj poslancev. Vlada najbrže ne bo zasledovala članov bivše dume. Moskovskemu gubernatorju je naročila vlada, da ne želi nasilnosti. Prepreči naj le, da poročajo dumini člani po shodih o svojem delovanju.

»Temps« piše, da je ogorčil peterburško prebivalstvo oklic desnice, češ, da ni lojalen nasproti tovarišem, ki so izdali wyborški oklic.

O carju poročajo, da izgleda izredno dobro. Z ozirom na razpust dume je brez vsake skrbi, ker so sklenili, da razpuste dumo, že ko se je sprla дума z ministrstvom. Duma so razpustili ravno zdaj, ker se je sprla stranka kadetov in so se bali, da prestopi levo strankino krilo delavski stranki, kar bi popolnoma onemogočilo sodelovanje s kadeti.

V armadi.

V Kronstadtu so zaprli 34 mornarjev. Policija je namreč zasledila v mornariški zaroto, po kateri je posebno kompromitirana 4. ekipa. Z vstajo so mornarji nameravali pričeti 1. avgusta. Revolucionarji so umorili nekega dragonskega častnika, ki je jezdil na pošto iz Čenstohova. Oddali so nanj sedem strelcev iz revolverjev. Iz toplic v Pyrmontu in Oehnhäusnu so pozvali v Rusijo najaz 18 ruskih častnikov, med njimi dva generala. Potovati morajo po najkrajši poti.

Na shodu ekstremnih radikalcev v Moskvi so se izjavili proti stavki.

Seja skupine ruskih krščanskih socialistov razpuščena.

Iz Petrograda poročajo z dne 23. t. m. Včeraj se je sestala tukaj skupina poslancev stranke ruskih krščanskih socialistov, skupno 44. Med sejo je udrila policija v dvorano, razpustila sejo in razgnala poslance.

Trije Angleži aretovani v Kronstadtu.

»Peterburski Listok« poroča, da so bili v nedeljo v Kronstadtu aretovani trije Angleži ki so šli na zvonik stolnice sv. Andreja ter od tamkaj fotografirali okolico.

Inozemstvo.

Pariške velike banke so sklepale dne 25. t. m. zvečer o ruskem posojilu, ker udeleženci nočejo plačati zdaj zapadli delež. S pariškim ruskim sindikatom je ruski finančni minister v nepretrgani brzojavni zvezi.

Na pruskem ozemlju je ustrelila ruska obmejna straža nekega knjigovodjo. Truplo je prenesel stražnik čez mejo na rusko ozemlje. Stražnik je nadlegoval knjigovodjo in ko je zbežal, ga je ustrelil. Konservativni angleški poslanec Turnour je vprašal v zbornici Campbell-Bannermanna, če hoče ponuditi ruski vladi svojo pomoč pri sestavi nove dume. Campbell-Bannermann je odgovoril, da ne ve, če misli Turnour resno. Odgovori na stavljeno vprašanje z ne. Pariška »Alliance israélite universelle« je naprosila francosko ministrstvo za zunanje stvari, naj odpošlje v Odeso francoske ladje, ker se boje novega klanja. Ladje naj bi sprejele na krov zasledovane Jude.

Grof Goluchowski, ki je zdaj v Parizu, je naročil svojemu tajniku, naj izjavi, da se Av-

strija ne namerava vmešavati v ruske notranje zadeve.

Poljski delavci in ruski revolucionarji.

V okolici Varšave se razdeljujejo med delavstvo lepaki, kjer stoji, da so poljski delavci solidarni z ruskimi revolucionarji, ali za zdaj morajo ostati mirni in čakati na znak za začetek novih nemirov.

Načrti ruske vlade.

V Peterburgu se vrše neprestano posvetovanja visokih ruskih dostojanstvenikov. Videti je, da ruska vlada ne namerava popuščati. Na vsako nasilje revolucionarcev bo najstrožje odgovarjala.

Varnost članov dume.

Ruski policijski odsek je odredil, da se mora na člane ruske dume, katerih nedotakljivost treba tudi nadalje čuvati, najvestnejše paziti. Takoj ko odidejo iz Peterburga, mora biti obveščen o tem policijski odsek in dotični guverner. V vsakem kupeju vlakov, ki prihajajo in odhajajo iz Peterburga, se nahaja po eden kriminalni uradnik.

Ubogí ruski židje!

Vsi časniki bodisi židovski, bodisi soc. demokratski, ki se pečajo z bjelostožnim pogromom, rišejo ruske židovske begunce kot uboge žrtve krščanskega fanatizma, kot nedolžna jagnjeta, ki so na Ruskem prišla ob vse. Da to ni res, vidi se iz tega, da avstro-ogrška banka ima že nekoliko milijonov rubljev, katere so ubogi revni ruski židje prinesli v Avstrijo.

Položaj v Rusiji.

V Peterburgu stavka kakih 7000 delavcev. Osrednji stavkarski odbor je pozval vse tvorniške delavce in železničarje, naj ne prireajo političnih stavk. Splošna stavka sicer ni izključena, kakor poročajo soc. dem. glasila, a sklepa o nje še ni, kakor tudi ne kje in kdaj naj bi se pričela. VMoskvi je pa popolnoma izjalovljen poizkus, da uprizore splošno stavko. Misel so popolnoma opustili še posebno, ker so proti splošni stavki ekstremne stranke. V Moskvi so odkrili tovarno za izdelovanje bomb. V Peterburgu so zaprli mnogo oseb na podlagi listin, ki so jih zaplenili v uredništvu »Mislj« in v stanovanju glavnega urednika »Mislj« Salomka. Oblasti so prepričane, da so preprečile za daljši čas revolucijske pojave. Pravijo, da je v Peterburgu aretiranih 2000 oseb. Aretiran je tudi ruski centralni revolucijski odbor. Odeški Judje so še vedno v strahu, da si je bilo včeraj mirno. Na dvorišču judovske bolnišnice je prenočilo 10.000 Judov. Zaprli so v Odesi več oseb. Po cestah so krožile vojaške patrulje. Kazenske vojašnice so stražili redni vojaki.

General Kaulbars je rekel neki judovski deputaciji: Če bo napaden le en vojak, obljubim, da bo preplavljena Odesa s krvjo do kolena.

V Peterburgu je bilo več delavskih shodov, ki so se izvršili mirno. Delavci Putilovih tvornic so po daljši razpravi tudi sklenili, da ne stavkajo.

»Nikolaj zadnji«.

»Standard« javlja, da je na manifestu o razpustu dume, ki je bil prilepljen na zgradbi dume nekdo podpisal carja: »Nikolaj zadnji«.

Nemške ladje v ruskih vodah.

Pred par dnevi so iz Kiela odplule nekatere nemške topničarice ter so pričele križariti v finskih zalivih. Ladje so videli pri Kronstadtu in Peterhofu, kar se v Peterhofu različno komentira.

NAGODBENA POGAJANJA Z OGRSKO.

Ministrski predsednik Wekerle ostane po svojem povratku iz Isla, kjer je poročal cesarju o položaju, na Dunaju nekaj dni. Sestane se tu z avstrijskim ministrskim predsednikom Beckom, da se sporazumeta, kako nadaljevati nagodbena pogajanja. Že pred 10. dnevi bi morala obvestiti avstrijska vlada ogrsko o operatu avstrijske strokovne komisije, a je izostala, ne da bi znali v Budimpešti za vzrok.

KAZNOVANI SRBSKI ČASTNIKI.

Srbski vojni minister general R. Putnik je kaznoval z ozirom na disciplinarno določila polkovnika Damjana Vlajića in Živka Kozido-dolca in podpolkovnika Nedeljka Vučkovića in Gojko Gjurića s 30dnevnim zaporom, ker so se med komisijskimi obravnavami o preizkušnji topov nekorektno obnašali. V zaupnem povelju srbskim stabilnim častnikom, s katerim jih obvešča o kazni, naznanja vojni minister, da so ravnali razžaljivo in nekorektno proti nekemu članu komisije. Kaznovani člani so kazali s svojim ravnanjem, da so sperti med seboj, kar ni le znižalo njihov ugled kot predstojniki nasproti mlajšim članom komisije, marveč opraviči tudi sum, da niso ravnali po svojem prepričanju iz trme, ker drugače ni mogoče misliti, da je nekaj naših tehnikov eni in isti top pohvalilo, drugi so ga pa grajali in celo izjavili, da je tako slab, da se ne more udeležiti konkurence. Razpor pa ni ostal v komisiji sami, marveč sta »Štampa« in »Mali« priobčevala članke, ki jih je mogel pisati ali pa dati podatke le kak član komisije. Minister upa, da zaslede in izročijo kazni, ki je izdal državno tajnost častnikom.

MORSKI ROPARJI.

Iz Melile poročajo, da so napadli maroški morski roparji špansko ladjo Manuela.

V Črnem morju pa poizkuša vršiti rop na morju pri Herakleji neka tovarna jadrnica. Turško mornariško ministrstvo je ukazalo, naj ladjo vjamejo ali jo pa potope.

NOVA PALAČA SRBSKEGA KRALJA. — SRBSKA SKUPŠČINA. — NOVI RUSKI POSLANIK V BELGRADU.

Srbski ministrski predsednik Pasić je v veliki milosti srbskega kralja Petra. Da pokaže svojo udanost kralju, mu je obljubil srbski ministrski predsednik, da zgradi nova vlada kralju palačo, kraljevemu bratu pa izposluje letne apanaže 150.000 dinarjev in izposluje zanj, da postane poveljinik srbskega konjeništvu. Vlada je že razpisala dela za zgradbo nove palače. Stroške namerava pokriti iz nameravanega novega posojila. Z ozirom na interpelacijo narodnjaka Bojinovića v srbski skupščini je odgovoril Pasić, da izvajanja »Vossische Zeitung« glede zadnjih pogajanj med Avstro-Ogrsko in Srbijo niso resnična. Srbska vlada je podelila agrement novemu ruskemu poslaniku v Belgradu Vasiliju Sergijevu.

RAJZULI ZOPET GROZI.

Znani maroški ropar Rajzuli pozivlja svoje pristaše, naj preprečijo s silo, da ne postavijo spomenika Francozu Charbonieru. Če to ni mogoče drugače preprečiti, naj streljajo na delavce. Francozi odpošljejo križarico v varstvo delavcev, ki grade spomenik.

Štajerske novice.

Š Kozje. Zadnje nedeljo se je vršilo silno slovesno blagoslovljenje novih zvonov pri župnijski cerkvi sv. Mihaela v Pilštanju. Cerkevne obrede je izvršil, obdan od mnogih duhovskih sobratov ekscelencja prevz. knez in škof dr. Napotnik. Spored krasno vspele slavnosti utegne kdo drugi popisati, mi zabilježimo samo eno dejstvo, da je veliko zadoščene za neumorno in požrtvovalno delujočega veleč. g. Marka Tomažiča in za vse njegove mnogoštevilne iskrene prijatelje, dejstvo namerč, da je vladika v svoji pridigi sam razglasil imenovanje gospoda Tomažiča duhovnim svetovalcem, in to z besedami, polnim zahvale in priznanja za njegovo delovanje na cerkvenem polju. Mi pa kličemo gospodu svetovalcu iz dna srca: Bog ga živi tako pridnega in neupogljivega tudi na narodnem polju! — Ob to slavnost se je seveda obregnil znani dob-janski dopisnik »Slov. Naroda«, ki je v svoji naduti liberalni prosvitljenosti ne more dovolj načuditi, da se je ljudstvo prihoda zvonov tako veselilo. To ni nič čudnega, pač pa je čudno, če si tak ultra-napreden nadučitelj pusti zastopati po nemškem odvjetniku, še bolj čudno je, če ta mož na vprašanje sodnika, v katerem jeziku se naj obravnava, odgovori, »da mu je vse eno, ali nemški ali slovenski«. Taki junaki so le-ti absolutni narodnjaki! Ti

hočejo »pogrezajoče se slovenstvo rešiti«? Kam bi prišli, če bi frazeriji a la Pulko in Gra-dišnik imel vpliva na slovensko štajersko politiko? Dosil te misli, zd' se nam prestrašna.

Š Spindlerjeva kloaka. Urednik celjske »Domovine«, Spindler, ne sme več v svojem listu oblivati duhovščine z gnojnico, ker mu njegovi gospodarji zlasti ne puste prinašati izmišljenih grozovitosti, ki se gode baže po španskih (!) farovžih. Spindlerju je pa grozno težko zadrževati gnojnico, namenjeno duhovnikom, zato je iskal in našel primerno kloako, »Slovenski Narod«. Kot svoj cilj si je izbral teharskega gospoda kaplana Čemažarja, kojemu daje krivdo za zadnji slovenski neuspeh pri občinskih volitvah v Teharjih. Imenuje ga zaničljivo »vsemogočnega«. Celjskim gospodom, ki še vedno vzdržujejo onega Spindlerja, ki kakor smo včeraj dokazali, proti njim samim ruje, povemo, da je tako Spindler-sko zabavljanje najbolj in v prvi vrsti pri-pravno, vse slovenske duhovne tirati do tega, da prepuste vse narodno delo onim, ki jih vedno psujejo. Vsakdo — in tudi Spindler ve — kaj so storili duhovniki, kot Medved, dr. Kržišnik in Čemažar za teharske Slovence. Če ne dobe zahvale, naj se jih vsaj pri miru pusti!

Š Orglarska šola v Celju. Dne 16. t. m. je bila na orglarski šoli končna preizkušnja učencev. Predsedoval je mil. gospod opat celjski kot knezoškofijski komisar, vodil pa gospod vodja K. Bervar. Izkušnjo je napravilo devet učencev. Iz izvestja povzamemo, da je obiskovalo šolo letos 24 učencev in de-ovalo v šoli pet učiteljev. Naučno ministrstvo je zvišalo svojo letno subvencijo od 200 na 400 kron za ta zavod.

Š Štajersko nemštvo v nevarnosti. Po nemških časnih so zagnali grozen krik, ker je okrajno sodišče v Rogatcu izdalo edikt o konkurzu trgovca Savski v Podplatu v slo-venskem jeziku. Z ozirom na slovensko prijavo konkurza, je bil slovenski edikt edino pravičen in postaven. Nemci pa kriče, da je to krivica za nemško narodnost itd. Zlasti se vprašujejo, kaj naj počno nemški trgovci na Dunaju in drugod s slovenskim ediktom. Na to jim odgovorimo čisto priprosto, da kdor po slovenskih krajih trži in prodaja, mora biti več slovenskega jezika. Če ga ne zna, si je sam kriv škode in vseh tozadevnih sitnosti. Pripomni je še, da je okrajni sodnik v Rogatcu g. dr. Zanger, ki je sicer v politiki nemški nacionalec, a kot sodnik pravičen Slo-vencem kakor Nemcem.

Š »Domovina« v Celju dobi novega urednika, ker so Spindlerju odpovedali. To odpoved je bilo vsekakor pričakovati, kajti Spindler ni spletaril samo proti slovenski ljudski stranki, proti kandidatom zaupnih shodov dr. Korošcu in višjemu svetniku dr. Voušku, ampak tudi proti svojim lastnim gospodarjem, kakor smo dokazali z njegovim zaupnim dopisom, ki smo ga pred par dnevi priobčili.

Š Iz St. Ilja v Slov. Goricah se nam piše: Akoravno smo z velikim veseljem sprejeli vest o slovenski zmagi pri naših občinskih volitvah, vendar smo Slovenci sprejeli to sicer veselo vest z neko — rezervno. Kajti kdor pozna naše tukajšnje Nemce, mora nam pritr-diti, da zlobnejših in hujših nasprotnikov Slovinci nimamo nikjer, kot pri nas v St. Ilju. In če tudi pomislimo, da slavna c. kr. avstrijska vlada, kjer le more ugodi želji ljubih nej Nemcev, bila je naša bojazen opravičena, da vkljub dozdajšnjim uspehom bomo na zadnje tam, kjer smo bili pred tremi leti. Ali vendar je cela zadeva povsem ugodno izpala nam Slo-vencem. Dne 23. julija je g. okrajni glavar mariborski zaprisegel novoizvoljenega g. žu-pana Thalerja in tri izvoljene obč. svetovalce. 24. julija pa je gosp. Thaler prevzel posle obč. predstojnika. Bogu bodi hvala in vsem neutrudljivim narodnjakom šentiljskim slava. Da se pa slovenski živelj v St. Ilju okrep-i, pozivljamo in vabimo na veliko slavnost dne 5. avgusta. V St. Ilju! Na mejo! Vse, kar je slovenskomislečega na Slovenskem, dne 5. av-gusta v St. Ilju v Slov. Goricah. Slavnost se vrši v vsakem vremenu!

Š Železniški uradnik promoviran za dok-torja prava. Promoviran je bil železniški urad-

likanov v kamniških planinah. Na vzhodni strani kopališča zgradile so se leta 1903 nove solnčne kopeli, sprhajališča, telovadni prostor ter igrišče za lavi-tennis.

Kot zdravilno sredstvo pride v prvi vrsti v poštev vsakovrstno zdravljenje z vodo po metodi Priessnitza in prof. Winternitza. Upo-rabljajo se razven tega i obilvanje ter tekoče kopeli po načinu župnika Kneippa. Tajni svet-nik dr. Kraus, profesor medicine v Berlinu označil je zdravljenje po Kneippovi metodi kot posebno racionalno, to pa vsled tega, ker mrzla kopel traja le kratek čas — nekaj sek-und in reakcija pri tem hipno, a točno na-stopa. Zato se mora ta način zdravljenja z vodo smatrati kot jako prijeten in mil. Tudi dvorni svetnik, profesor Winternitz, ustanov-itelj znanstvene hidroterapije, se izraža o Kneippu jako laskavo, ter priznava njegove velike zasluge za razvoj te zdravilne metode.

Sedanji vodja zdravilišča in kopališča v Kamniku, dr. Wackenreiter, — koncilijanten gospod če tudi Nemec, — nam poroča, da že več let pri zdravljenju rabi mrzle kopeli z obilvanjem ter pravi, da je pri raznovrstnih boleznih, osobito živčnih ter organskih, do-segel že izborne uspehe. Le pri boleznih ka-

kor n. pr. pri ceresbrasteniji in anemiji (bo-leznih v možganih ter pri brezkrvnosti) niso bili uspehi tako ugodni.

Kdor si pa hoče utrditi telo, so te vrste kopeli najizborneje sredstvo za to.

Druge vrste, — takozvane medicinalne kopeli so: smrečne, ter oglikovokisle kopeli. Te uporabljajo zlasti bolniki pri raznih srčnih boleznih, nevrasteniji ter pri živčnih boleznih v vratu (Morbus Basedowi) z najboljšim vspehom.

Manj ugodni uspehi so se dosegli pri bo-leznih kot tabes, klorosa (hrbtni mozeg, ble-dica), trganje itd.

Oglikovka kislina, ki se mora kopelimi pri-devati, prireja se na ta način, da se oglikovo-kisli soli primesi neka močna kislina (surova solna kislina); ta spojina, kateri se doda po-lovico vode, tvori določeno zdravilno sred-stvo.

Kako vrlo ugodne uspehe se da doseči z uporabo te vrste kopeli, kaže sledeči slučaj, o katerem poroča sedanji vodja kopališča. V sezoni 1905 je zdravil na ta način 19letnega kotlarskega pomočnika, ki je zbolel vsled pre-napornega dela na razširjenju srca.

Žila mu je neredno in slabo bila, srce mu je bilo razširjeno, obraz višnjevkast, dihanje

težko. Po uporabi 30tih kopeli z oglikovko ki-solino so vsi navedeni simptomi izginili, srčni oklep pa se je skrčil za dva centimetra. Pred nekaj dnevi' oglašil se je ta mladenič pri zdravniku ter mu pripovedoval, da je popol-noma zdrav ter bil letos celo v vojaške po-trjen.

Električne kopeli uporabljajo bolniki, ki trpé vsled živčnih bolezni.

Vročé, suhe kopeli dosežejo po-seben uspeh pri raznih eksudatih ter nev-ralgiji.

Parne kopeli se rabijo pri pacijentih, ki trpé na trganju (protinu, revmatizmu) in bo-žjasti-

Končno navajamo še solnčne kopeli, ki jih je začela zdravniška veda šele zadnje čase uporabljati. Razločujejo se naravne solnčne kopeli, pri katerih se pusti razgaljeno telo prosto uplivu solnca, a tako, da dotičnik stoji, ter v umetno solnčne kopeli, ki se od prvih razločujejo le v tem, da prostor ogradi ter solnčni žarki koncentrirajo na enem mestu tako, da od nikoder nima pristopa kak hladilen zračni tok. Te vrste kopeli rabijo se ležé.

V Kamniku se rabijo le umetne solnčne kopeli ter so vsi pacienti pod zdravniškim nadzorstvom. Da bi se ob pripekanju solnca

obžgala koža ali morda pripetil celo kak slu-čaj solnčarice, je pri tem izključeno. Po kon-čani solnčni kopeli izvrši se navadno še kaka lahka procedura z vodo: pršna kopel, umiva-nje telesa ali pa doprsna mrzla kopel.

Solnčne kopeli so dosegle že celo vrsto izbornih vspehov pri raznih boleznih kakor n. pr. pri revmatizmu, raznih živčnih boleznih, pri raznih vrstah kožnih boleznih, n. pr. kronič-nih ekcemih, organskih boleznih, lišajih, mozoljih in še mnogo drugih, ter odebelenju. Solnčne kopeli so tudi najboljše sredstvo, da se telo utrdi.

Za stanovanja pacientom ter letovičar-jem je dobro preskrbljeno ter se dobé za pri-merno, nikakor pretirano ceno deloma v ko-pališkem poslopju samem, deloma v sosednih vilah, ki so obdane kroginkrog s prekrasnim parkom in šetališči ter v neposredni zvezi s zdraviliščem. Stanovanja se dobe tudi v bližnji okolici.

Za obede in hrano v obče je kar najboljše preskrbljeno v zdraviliščni restavraciji.

Nad vse krasna okolica nudi kot malo kako mesto obilo prilike za izlete in izpre-hode. Partija skozi Mekinje z gozdno okolico, na razvalino »Stari grad«, v Nevlje, Godič, k »samotnem mlinu« itd. so sprehodi kot nalašč

nik g. Karol Bařina v Spodnjem Dravogradu na vseuřliřu v Prazi za doktorja prava.

Š **Trdovratno v smrt** je hotel iti v Mariboru 32letni brivec Franc Plankl, doma iz Konjic. Zadnjo sredo proti večeru se je pošteno opijani in se z divjo trto obesil na javnem stranišču. Ker je strařnik Kuřman že prej opazoval pijanega Plankla, se mu je čudno zdelo, da predolgo ne pride s stranišča. Šel je za njim in mu še pravočasno prerezal trs, nato ga je spravil domov. Precej drugi dan, to je 26. t. m., si je Plankl na Korořki cesti z brivno britvijo prerezal řile desne roke do kosti, pa tudi sedaj ga je reřil paznik, ki ga je spravil v bolniřnico, kjer so mu roko prevezali. K obupnemu dejanju je gnalo Plankla, ki je oče štirih neprekrljenih otročic, beda. Bil je namreč že dalje časa brez posla.

Š **Za kaj je dober tunel?** Andrej Dervušek iz Dolene okraj Ptuj) je predsedel 13 mesecev v mořki kaznilnici v Karlovu pri Gradcu. Po prestani kazni so ga spravili po odgonu proti domači občini, a Dervušeku to ni diřalo. Ko se je namreč s svojim paznikom peljal skozi železniřki predor pri Leitersbergu, je nastalo temo uporabil za to, da je skočil iz poštnega vlaka. Poškodoval se pri tej predrzni telovadbi najbrže ni mnogo, kajti zbeřal in izginil je brez sledu.

Š **Darilo za reřeno řivljenje** sta dobila kmečka fanta Ludovik Herman iz Gornje Ložnice in Martin Konut iz Velikega Vrha pri Rečici, ker sta z lasno řivljenjsko nevarnostjo reřila Andreja Koreut iz Ložnice.

Š **O pisatelju Roseggerju** pravijo, da ga bo poklical cesar v gosposko zbornico namesto Ferdinanda pl. Saar, ki je 25. t. m. končal kot samoumorilec.

Š **Konjerejske zadruge**. Po navodilu c. kr. řtajerske konjerejske družbe sta se ustanovili na Spodnjem řtajerskem dve konjerejski zadruzi, in sicer za slovenjebistriřki in řentlenartski okraj. Načelnik slovenjebistriřke je gospod dr. Glančnik, posestnik na Pragarskem. njegov namestnik bistriřki řupan g. Stiger. řentlenartski pa načeluje slovenski deželni poslanec g. Rořkar, nastanjuje ga c. kr. notar g. Stupica.

Š **V volilnem okrořju na Spod. řtajerskem**, kakor poročajo »Südösterreichische Stimmen«, se bo volilno mestno okrořje Lipnica-Ptuj v toliko izpremenilo, da odpadeta Mozirje in Kostivnica, ki bosta volila v kmečkem okrořju.

Š **Razne nesreče**. V Ruřah je Kobijev hlapec Matevř Timovřek nalagal drva, pri čemur mu je zdrčal hloed na tla, ga podrł in mu zlomil levo nogo v gornjem stegnu. — V Račjem so se splašili vprejeni voli posestnika Fr. Ropa in so v diru podrli ter teřko poškodovali hlapca Mat. Mikša. — Pri řupanu v řt. Iľju, g. Thalerju, je hlapec Janez řober s strojem milati. Pri tem je zařel z levo roko med kola, ki so mu jo do dlani zmečkala.

Š **Dve dekleti utonili**. Včera j dopoldne okoli 10. ure sta se řle v Velko pri řt. Lenartu v Slov. Goricah kopat Pavla Dimnik in njena tovariřica 15letna Ana Pogačnik. Na neznan način sta obe utonili, in sicer Ana Pogačnik ravno na svojega godu dan.

Dnevne novice.

+ **Katoliřki shod**. Udeleřencem velikega ljudskega zborovanja v nedeljo, dne 26. t. m. bo meřeval in govoril prev. metropolit knez in nadřkof goriřki d r. F r. S e d e j ob asistenci řkofov. Druřtva bodo priřla s posebnimi vlaki in bodo s kolodvora korakala z godbo in zastavami na slavnostni prostor v Alojzijeviřču, kjer bo postavljen nalař zato oltar. Po sveti maři se začne takoj ravno tam veliko manifestacno zborovanje.

+ **Izvrřevalni odbor narodno-napredne stranke** je imel včera j sejo, pri kateri je bila na dnevnem redu cela vrsta točk: razdelitev mestnih in kmečkih okrajev, staliře napram Čehom, program itd. Seja je bila jako burna. »Narodova« klika jih je čula jako gorke. Notranjci so jo končno zapustili in se odpeljali domov. Zatrjuje se nam, da je gosp. I v a n

za kratek čas. Za daljše izprehode si ni mogoče misliti lepřih in pripravnejřih krajev kot so: k izvirku Bistrice po prelepi, divje-romantični bistriřki dolini, kjer se nudi ob lovski koči na Korořevem ribu diven razgled na planine, mogočene v nebu kipeče gorske velikane Karavanke. Bistriřka dolina ima celo vrsto prirodnih čudes in krasot; skozi zaseko pri Beli v bistriřko ořino Predasel z naravnim mostom, ki ga tvori čez Bistrico ležeča velikanska skala, nas vodi pot do planinske koče ob izvirku Bistrice, dalje v Črno, (v zgodovinskoznani Črni graben); viřje gori pa k sv. Primožu, v gornji in spodnji Tuhini in še mnogo drugih krajev.

Jako hvaležne ture se nudijo turistom na slovito Kamniřko sedlo, preko katerega je naraven prehod na řtajersko in katerega so že v srednjem veku prekoračile germanske vojne čete prodirajoč proti Italiji.

Na sedlu se nahaja nova planinska koča.

Te črtice imajo namen opozoriti slovensko, pa tudi řiršo slovansko javnost na doslej še malo znano mesto Kamnik, ki med obilnimi prirodnimi krasotami, s katerimi je řtvarnik obdaril našo lepo Kranjsko, gotovo ni na zadnjem mestu.

F. K.

H r i b a r odlořil predsedstvo in izstopil iz izvrřevalnega odb. narodno napredne stranke.

+ **Celovřka otročarija**. V Celovcu odločujejo zdaj neki politični otročaji, ki delajo politiko pri čaři piva in zajemajo svojo modrost iz »Naroda«. Drugače si ni mogoče razlagati sledečega brezumnega sklepa, ki so ga storili na svojem zborovanju na predlog msgr. Podgorca:

I. Shod zaupnikov z globokim obřalovanjem in trpkim ogorčenjem konstatuje, da se je v odseku za volilno reformo sprejel načrt, ki glede Korořke pomenja popolno zmago najgorjega nemřko-nacionalnega řovinizma in je tako s staliřa slovenske narodne, kakor tudi s staliřa katoliřke in socialne politike absolutno in brezpogojno nesprejemljiv;

II. izreka zahvalo za njegov osebn (!) trud v zadnji volilne reforme referentu za Korořko, dvornemu svetniku dr. Ploju, ter obřaluje, da je v tej kritični zadevi manjkalo sporazumnega, enotnega in odločnega psotopanja slovanskih poslancev. Slovanski deželnozborski delegaciji, ki je za svoje zastopanje v zadevi volilne reforme vsemu slovenskemu narodu, ne pa samo svojim volilcem odgovorna, izraža nezaupnico ter zahteva od nje, da z najradikalnejřimi sredstvi, eventualno z obstrukcijo v odseku za volilno reformo in v zbornici izvohuje popravno razdeljena volilnih okrajev na Korořkem v tem smislu, da se korořkim Slovencem zagotovita vsaj dva mandata.

III. prosi vso slovensko javnost, naj na shodih in v časopisju z vso dolžno odločnostjo podpira naše zahteve, ki niso samo lokalnega korořkega pomena, temveč v interesu celega naroda!

IV. je mnenja, da korořkim Slovencem v sedanjih razmerah ne kaže se udeleřiti tretjega slovenskega katoliřkega shoda v Ljubljani in sklene: da se preklicše že napovedana udeleřba.

Kakřna logika je v tem sklepu 120 navzočih zborovalcev, gotovo niso premislili. Če se izvrři to, kar zahtevajo, izgube še tisti mandat ki se jim zdaj obeta. Da izjavijo svoje obřalovanje, da ne dobe po vladnem načrtu več mandatov, je pravilno; da se zaganjajo v poslance, ki so storili, kar so mogli, je stvar, ki jo naj s poslanci opravijo; a da zaradi nedobljenega mandata izjavijo, da ne morejo na katoliřki shod, to je pa **velikanska budalost**. Ko bi skliceval katoliřki shod baron Gautsch ali Beck ali Wastian, bi bilo kaj logike v celovřkem sklepu; a če mislijo celovřki zborovalci s svojim sklepom izključiti korořko ljudstvo od katoliřkega shoda, store s tem ravno Korořcem največjo krivico. **Vseslovenski katoliřki shod je manifestacija vsega slovenskega katoliřkega naroda, in če se ga Korořci ne udeleže, tedaj se izbriřejo sami iz celokupnosti slovenskega krřćanskega ljudstva**. Sedaj, ko bi bil čas zato, da se ořje spoje z ljudsko vseslovensko organizacijo ter iz nje dobe novih moči in řivljenja, pa se na ljubo par liberalnim řrazerjem, ki niso storili za narod prav ničesa, ampak ga smatrajo le za molžno kravo, sami odsekajo od debla slovenskega naroda, da kot suha in neplodna veja zvenijo, shirajo in izginejo v nemřkem morju. Stvar ima pa za nas še drugo resnejše lice. Ti ljudje drže pod svojim vplivom tudi one, ki imajo v rokah »**Družbo sv. Mohorja**«! Dolgo že se čujejo razni glasovi, da Družba sv. Mohorja ne izpolnjuje tega, kar bi morala in kar bi mogla. Daleč jo po vsepih in po delih že prekařa mnogo mlajša nemřka »bratovřcina sv. Jožefa«, ker so pri njej delavni, agilni, duhoviti ljudje. »Družba sv. Mohorja« pa propada v nekimarazem, ki je brez idej, brez agilnosti, in njene knjige ne ustrezajo zahtevam nove dobe, ker manjka duha, ki bi ji dal řivljenje, katero je potrebno za tako družbo. Mnogokrat se je izrekla že řelja, da bi se družba pomladila, da bi se zahteval upogled v račune in v gospodarstvo ter da bi se odbor moderniziral v krřćanskem ljudskem smislu. Slovenski katoliřki kmet je tudi že toliko probujen, da hoče krepke in odločnega berila. Mi smo take glasove vedno zadrževali, ker smo upali, da vendar tudi na Korořkem kaj napredujejo. A če se ljudje, ki vodijo »Družbo sv. Mohorja«, izključijo sami iz naših vrst s tem, da se ne udeleže velike katoliřke renesance slovenskega naroda, s tem pokažejo le, da **niso zmořni in sposobni voditi take družbe v smislu njenih članov**. Ako bi drugi Slovenci iz tega izvajali svoje posledice, potem bi pa videli celovřki zborovavci, koliko bi jim pomagali politični otročaji, ki jim sedaj razlagajo politiko. Katoliřki shod bo vkljub celovřskemu sklepu **vseslovenska manifestacija, najsilajnejša, kar smo jih še priredili**, in upamo, da bodo tudi tisti Korořci, ki imajo lastno razsodnost, priřli na shod ter ne bodo pustili, da bi se korořki Slovenci sami črtali iz řtevil slovenskega ljudstva! Kako nespameten je celovřki sklep, se vidi najbolj iz tega, da je pripravljalni odbor za slovenski katoliřki shod **dr. Brejca naprosil, da govori o slovenskih na-**

rodnih zahtevah kot zastopnik korořkih Slo-
vencev. Ni nobene prilořnosti, pri kateri bi mogli Korořci tako povdariti pred vsem slovenskim narodom svoje zahteve, pa se ji tako lahkomisřljeno odrečejo. Zada j pa tiče še drugi vzroki, o katerih še izpregovorimo.

+ **Spletke — hitro razjasnjene**. Kaj se bo sklepalo na celovřskem sestanku, je že včera j zvečer vedel »Narod«, kar tore j jasno kaže vir spletka. V »Narodovo« uredniřtvo so hitro dobili vse podatke s celovřskega zaupnega shoda. Danes je »Narod« priobčil **posebno izdajo** o sklepu na celovřskem shodu, kjer upije veselja v prvi vrsti radi sklepa glede katoliřkega shoda, kateri sklep tiska posebno debelo in s tem kaže, da je to zanj in za intrigante glavna točka, celo še več kot obstrukcija, s katero bi se za korořke Slovence nič ne pridobilo in reřevalo le gnjili kranjski liberalizem. Ob tem liberalnem veselju upamo, da korořki Slovenci izpregledajo, kako grdo so se usedli na limanice »Narodovcem« in mladim liberalnim priganjačem na Korořkem ter kako presneto malo si pomagajo, ako se katoliřkega shoda ne bi udeleřili. Položaj glede volilne reforme je bil isti, ko so udeleřbo naznanili, kot sedaj, ko jo 120 korořkih Slovencev preklicuje — zato to tem bolj jasno kaže, da je liberalce zabořela le naznanjena udeleřba korořkih Slovencev na **katoliřkem shodu** in so zato potem vse poizkusili, da bi jo z raznimi pretvezami, ki s katoliřkim shodom nimajo nič opraviti, preprečili. Takrat, ko so Korořci priřli řtafařo delat liberalnemu ljubljanskemu »Sokolu« v Ljubljano in tu več napravili nego je čisti dobiček cele veselice za Korořce, se pa ni nihče spomnil, liberalni poslanci za Korořce niso niti mezinca ganili! »Narodovo« vpitje boče korořke Slovence najbolj prepričalo, na kako napačni poti so! To, kar povzroča veselje v taboru najumazanejšega slovenskega liberalizma, ki je korořkim Slovencem metal vedno le polena pod noge, to ne more biti dobro za katoliřko slovensko ljudstvo na Korořkem! Na III. slovenskem katoliřkem shodu bo združevala Slovence raznih struj slovenska in katoliřka ideja in ob tej manifestaciji se na ljubo liberalcem in njihovim strankarskim namenom ter na ljubo onim, ki po nepotrebnem pod raznimi sicer njihovemu naraturi jako oddaljenimi pretezami umeřavajo svoje »konservativno« naprotovanje vsaki volilni reformi v katoliřki shod, se korořki Slovenci pač ne bodo absentirali. Zato v prvi vrsti **kličemovse zavedne katoliřke demokratične korořke Slovence na III. slovenski katoliřki shod!**

— **Slavnost gasilcev v řkofji Loki**. Slavnost 30letnice ustanovitve prostovoljnega gasilnega druřtva in blagoslovljenja »Gasilnega doma« v řkofji Loki se vrři dne 29. julija 1906. Spored slavnosti: Zjutraj od pol 7. ure naprej sprejemanje dořlih druřtev in gostov na kolodvoru in pri mestnih uhodih. Zatem sestanek na vrtu g. Ignacija Guzelja, odkoder se odkoraka v cerkev. Ob pol 9. uri zjutraj sv. maša v řupniřki cerkvi. Po sv. maři slavnostni obhod po mestu k blagoslovljenju »Gasilnega doma«. a) Cerkvno blagoslovljenje, b) pozdrav in nagovor mestnega řupana, c) defiliranje, d) razhod druřtev. Ob pol 11. uri dopoldne občni zbor »Zveze gasilnih druřtev« v prostorih deške ljudske řole. Od 11. do 12. ure dopoldne promenadni koncert na glavnem trgu. Ob 1. uri popoldne skupni obed v raznih gostilnah. (Za skupni obed je naznani določeno řtevilo udeleřencev najkasneje do 25. julija t. l. odboru.) Ob pol 3. uri popoldne vaja gasilnega druřtva řkofjeloškega s pripomočjo starolořkega gasilnega druřtva. Ob pol 4. uri popoldne koncert domžalske godbe na vrtu g. Otona Guzelja. Vstopnina h koncertu 50 vin.; uniformirani gasilci so vstopnine prosti. Po koncertu prosta zabava. — Ker je tridesetletna doba za vsako druřtvo gotovo velikega pomena, řeli gasilno druřtvo v řkofji Loki praznovati ta pomembni dan po mořnosti sijajno ter prirediti dostojno slavnost, katero bi pohod bratskih druřtev in prijateljev gasilnih druřtev gotovo najbolj povzdignil v njenem sijaju. Odbor se hoče potruditi, da čestite udeleřnike v vsakem oziru zadovolji. Zategadelj vabi slavna druřtva in prijatelje, da bi se v obilnem řtevilu udeleřili slavnosti! V nedeljo v prijazno řkofjo Loko!

— **Zvezdni utrinki** v večji množini se bodo lahko opazovali počenři z današnjim dnevom skoraj cel mesec avgust. Mestlja na svojem obhodu krog solca beži skozi prostore, v katerih krořijo večje množine malih drobcev krog solca. Ti drobci se vsipujejo v zemeljsko ozrače, vsled drgnjenja vnamejo in večidel razprřijo. Največ jih bude opazovati od 9. do 14. avgusta, zlasti proti jutru. Žal, da bodo ravno mesečina nekoliko to opazovanje ovirala.

Ljubljanske novice.

I j **Smodniřnica na ljubljanskem polju** řla v **zrak**. — Ljubljana v veliki nevarnosti. — Danes okoli polja 12. ure dopoldne je udarila strela v takozvano »Abwagehütte«, ki je del smodniřnic na ljubljanskem polju in je stala tik ognjičarjeve hiře. Lehnerjev poslovodja g. řupan je opazil, da se iz tega skladiřa kači, ter da mora nekaj notri tleti, ter je hitro obvestil ognjičarja g. Wolfa in telefonično tudi ognjegasnno druřtvo. Ognjičarjeva žena je ob-

upno prosila svojega mořa, naj ne gre blizu, dva mořa sta ognjičarja priřela, a ognjičar se je iztrgal in skočil k vratom, katera je nekoliko odprl. V hipu je videl, da je to poslopje izgubljeno. »Izgubljeni smo!« je zakričal in vsi, ki so bili v bliřini, so bežali daleč proč do artiljerijske vojařnice. Prvi je bil na licu mesta vojařki ognjegasni oddelek. Strela iz Gradu sta ob 3/42. naznanila, da gori **smodniřnica na ljubljanskem polju**. Ognjegasno druřtvo je bilo hitro na mestu, a je dobilo zaprto cesto, **ker je bila nevarnost velike eksplozije blizu**. Okolu 2. urepopoldne se strese zemlja po Ljubljani. Vse beži prestrařeno na ulice, misleč, da je potres. Nakrat gre od ust do ust klic: »Smodniřnica gre v zrak!« Pol Ljubljane bo řlo v zrak! Nad ljubljanskim poljem se je dvignil v trenutku detonacije velikanski več sto metrov visok steber dima, katerega se je videlo nad četrt ure. Na vrhu je imel belo krono. Na tisoče ljudij je prihitelo gledat na ljubljansko polje, vendar se ni noben zavedel, kako velika nevarnost bi se še lahko zgodila. K »reči« je řla v zrak najmanjša zaloga, v kateri je bilo okolu 20 sođčkov (2000 kg) smodnika in nekaj sto lovskih patron. To skladiře je popolnoma izginilo s povrřja, kakor bi bilo proč pomeđeno. 50 kg teřke kamne je odneslo v tri smeri nekaj sto korakov proč. Vsa druga poslopja okolu so jako poškodovana, najbliřjemu skladiřu smodnika je streha popolnoma razdešana. opeka vržena s strehe in kaže streha je še lesena rebra. V ognjičarjevi hiři so vsa vrata in okna ter notranja oprava razbita, zidovje razpokano. Zračni pritisek je bil tolik, da je nekaj ljudij v precejřnji oddaljenosti popadalo na tla, ranjen ali ubit pa ni nihče. Celo pri Lehnerju, odkoder so morali ljudje v trenutku nevarnosti na prosto, je pobilo nekaj řip, istotako v topničarški vojařnici.

Tudi straža vojakov pri smodniřnici se je še pravočasno reřila, popustivři tornistre, puške itd. Ko je bila največja nevarnost odstranjena, je hitela na lice mesta pož. bramba z obema gg. druřtvenima zdravnikom dr. Gregoričem in dr. Zajcem in poveljnikom gospodom Stricljem. Tudi řupan Hribar se je pripeljal. Od vseh strani je drlo alarmirano vojařstvo vseh branž, ki je zaprlo v bliřini pota. Pri smodniřnicah je dobila sicer požarna bramba vodnjake, a v naravnost škandaloznem stanju.

Tudi požarna bramba z Jeřice je prihitela na kraj nesreče. Ko zaključujemo list, obdaja bliřino smodniřnice na tisoče broječa množica. Vsa Ljubljana roma danes na ljubljansko polje, na katerem daleč na okolu leže ostanki ožganih patron, ožganega lesovja in kamenja. — Okolu in okolu so ljudje kmetom pohodili vsa polja in jim napravili veliko škodo.

Poroča se nam, da so ljudje v řiški, Črnučah in bliřnjih krajih leteli ob groznem poku prestrařeni na cesto.

Izredna sreča za Ljubljano je, da se ni vnelo bliřnje skladiře, v katerem je 300.000 kilogramov municije. Tako je bila danes Ljubljana v največji nevarnosti. Dolžnost poklicanih faktorjev je, stori ti vse, da izginejo smodniřnice z ljubljanskega polja in da se ta nevarnost za Ljubljano na kak način odstrani ali zmanjša.

I j **Katera je najlepša?** Včera j se je vrřila na vrt »Uniona« slavnost na čast vsem Anicam. Elegantni »Unionov« vrt je bil zaseden do zadnjega kotička. Pri tekmovanju lepotic je dobila največ glasov gdč. Ana Treo.

I j **Senzacionalne predstave podjetja Royal Vio** se danes zvečer prično v veliki dvorani »Uniona«. Včera j zvečer je podjetje z metalci řarkov razsvetljevalo glavne dele Ljubljane. Posebno lep se je videl razsvetljen ljubljanski grad. Ljudje so stali po cestah in mislili, da se je zgodilo naravno čudo.

I j **Umri** je splošno znani kantiner g. Jožef řmuc, danes zjutraj, star 55 let. Pogreb bo jutri ob 5. popoldne.

I j **Surov sin**. Ludovik Kovačič se je dne 22. t. m. v domači hiři na Rakovniku s svojim bratom Jernejem hotel pretepavati. Niegov oče Jernej Kovačič ju je hotel razdvojiti. Surovi sin je pograbil svojega očeta, ga vrgel čez sobni prag, ga tiščal s koleni k tlom in ga davil za vrat. Surovi sin gotovo ne bo odřel zasluřeni kazni.

I j **Z drevesa padla** je osem in pol leta stara Alojzija, hči vdovca Janeza Piřanca s Sela. Zlezla je na murvo v odsotnosti svojega očeta, pri tem se ji je na odlomila veja ter je tako nesrečno padla, da je kmalu potem umrla.

I j **Tatvina**. Pretekli dni je bilo ukradenih posestniku Jožefu Berglezu na Iľovici 340 K denarja. Osumljenca policija zasleduje.

I j **Dobra zamenjava**. Pred dobrimi 14 dnevi je priřel v geřko restavracijo na sv. Petra cesti 56-letni dninar Jožef Bergant iz Dragomlja pri Kamniku in si naročil juho. Natakarica mu je prinesla z juho tudi srebrno řlico. Ta je Bergantu tako ugajala, da jo je utaknil v řep, svojo, ki je bila srebrni precej enaka, toda brez vrednosti, je pa tam pustil. Včera j Bergant priřel zopet v restavracijo, najbrže z namenom, da odnese zopet kako řlico, a je bil spoznan in izročen policiji. Oddali so ga sođišču.

I j **Lov v Mestnem logu**. Včera j popoldne je napravil oddelek mestne policije v Mestnem logu pogon. Pri tem ni na slabo naletel, ker je zasačil ob meji 4 mořke vagante in dve vlačugi. Ko jih je policija zasačila v trenutku, ko so v svojem »taboru« kuhali krompir. Nekemu mořkemu se je posrečilo pobegniti, med tem, ko je ostale policija aretovala. Med temi je bila znana vlačuga 44-letna Terezija Kriřman iz Moravč, ki je bila zaradi vlačugarstva že 23-krat kaznovana, ter je bila že dvakrat v prisilni delavnici in znana Julia Treo, pristojna v Ljubljano. Tudi ta je že bila 4-krat kaznovana in je tudi že okusila slast prisilne delavnice.

Razne stvari.

Cesar potuje v Prago 10. oktobra. V češkem glavnem mestu ostane 14 dni.

Stavka 150 pismonoš v Bukareštu. Pisma raznašajo brzojavni seli in vojaki.

Glavo odtrgala je transmisija v dunajski Meierhofferjevi kamnotiskarni delavcu Horvathu. Truplo je ležalo dva metra proč od glave.

Nova anarhistična zarota proti italijanski kraljevi rodbini. V Turinu je odkrila policija novo anarhistično zaroto. Anarhisti so zborovali v nekem marionetnem gledališču. Med njimi je bil tudi po žrebu določen prihod, napadalec na kralja. Zaman je storila tajna policija vse, da prime udeležence tajnega anarhističnega shoda.

Oklofutani Dreyfuss. Juda Dreyfussa je baje pri pojedini obklofutal neki artiljerijski major, ki so ga zaprli. To vest so prinesli vsi listi. Judovski listi so priobčili že kar cele uvodnike. »Petite Republique« pa poroča, da so bila izlagana vsa poročila, ki so trdila, da je bil oklofutani jud Dreyfuss.

Več milijonov lir sta ogoljufala s ponarejenimi listinami in pobegnili Artur Vacca, blagajnik »Banca italiana« v Neapolju in njegov brat Alfred Vacca, uradnik »Ljudske banke«.

Od dela odpuščenim budimpeštanskim mlinarskim delavcem so izplačali zaostale mezde in jim izročili knjižice.

Brnska predilnica mikane volne je odpovala delo z nedeljo tudi delavstvu v oddelkih, ki ne stavkajo, ker vsled stavke predkalcev in tkalcev niso mogli dati dela ostalemu delavstvu.

Telefonska in brzojavna poročila.

PRINC Z AVTOMOBILOM PADEL.

Monakovo, 27. julija. Princ Evgen, ki se je vozil z avtomobilom, se je tako nesrečno prekučil, da se je nevarno poškodoval.

SAMOMOR.

Dunaj, 27. julija. Danes je znanega hotelirja Motza ustrelila njegova žena, ker je imel razmerje z drugo.

MEDNARODNA KONFERENCA V LONDONU.

London, 27. julija. Včeraj je sprejel angleški kralj Edvard konferenčne člane.

NIZOZEMSKO PRESTOLONASLEDSTVO.

Amsterdam, 27. julija. Konferenca 112 zastopnikov je sklenila, da predlaga vladi, da se proglasi vajmarska rodbina za nizozemsko prestolonaslednico.

RUSIJA.

Dunaj, 27. julija. Berolinska tvrdka Mendelssohn je zjamčila Rusiji po Viljemovem posredovanju posojilo v višini pol milijarde.

Peterburg, 27. julija. Pod pisalnikom Pobjedonosceva so zopet našli nabasano bombo. Zločinca so prišli. Pobjedonoscev je pa tako prestrašen, da je izjavil, da v tej hiši več ne stanuje. Stolypin je določil za bivanje drugo hišo.

Peterburg, 27. julija. Določena je komisija, ki naj izbere tista krona zemljišča, ki bi se mogla razdeliti med zemlje potrebno kmečko prebivalstvo. Pričakujejo se še daljni koraki vlade v tem smislu.

London, 27. julija. »Tribune« sodi, da je na Ruskem zdaj mirno, ker so delavci bolj organizirani in disciplinirani, kakor prej. Ne prireajo velikih shodov, marveč se zasebno posvetujejo. General Kaulbars je napravil v Odesi mir, a kljub temu ve vsak, da je revolucija neizogibna. V vseh cerkvah so prečitali carjev ukaz.

Peterburg, 27. julija. Zastopniki, ki so podpisali vyborški oklic, se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. Razpustili so vse politične klube.

Peterburg, 27. julija. Ves materijal, ki se tiče interpelacij v dumi, so zaplenili poslancem, kar so ga našli v poslopju dume, ter so ga uničili. Bivši poslanci se ne upajo stopiti v zvezo z volilci, ker se boje vlade.

Peterburg, 27. julija. Carjeva ladja je pripravljena za odhod. Car se bo na morju sestel z nemškim cesarjem.

PONESREČENI ZRAKOPLOV.

Berolin, 27. julija. Zrakoplov majorja Hagemana se je nevarno poškodoval.

STOLYPINOV PROGRAM.

Peterburg, 27. julija. Stolypin objavlja svoj program, v katerem trdi, da njegova vlada ni reakcionarna. Car je moral duma razpustiti, ker je bila bolan organizem, če je hotel ohraniti svojo avtoriteto. Agrarne težnje dume so vladi simpatične, obsoja pa njeno revolucionarno politiko. Poslanci, ki so podpisali oklic, ne bodo kaznovani, a če bodo dalje agitirali, bodo zaprti. Vlada hoče izvesti agrarne reforme, ki bodo presegale vsa najliberalnejša pričakovanja.

Hotel „južni kolodvor“

prej LORBER

priredi v soboto 28. t. m.

KONCERT

ljublanske društvene godbe

pod osebn. vodstvom kapelnika g. Poula.

Začetek ob 8. zvečer. Vstop prost.

Obenem si usojam opozoriti na izborni kuhinjo ter izvrstna vina iz vinogradov dež. sodnega svetnika Ravnikarja, notarja Vršca in stotnika Fridol. Kavčiča. Velepoštovanjem

1677 1-1 A. SEYDEL, hotelir.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik.

Grand hotel „UNION“ v Ljubljani.

The Royal Vio

1674 1-1

na Avstrijskem protokolirana firma.

Danes, 27. julija 1906

otvoritvena

gala-predstava

30 točk 30

Iz posebno zbranega sporeda je posebno poudarjati:

Rusko-japonska vojna.

Polk 3. divizije carske garde, zapuščajoč Tokio. — General baron Oshima s svojim štabom. — Prevoz 11colnega obležnega topa. — Pokanje poljskih topov. — Pokanje 11colnih obležnih topov. — Razdejanje trdnjave Erlungshan. — V trdnjavi Erlungshan zasutih 160 vojakov. — General baron Oshima ogleduje v trdnjavi najdene granate in torpede. — Sestanek generala Steslja in generala barona Nogija. — Prihod generala Nogija s svojim štabom. — General Steselj, polkovnik Rejs, poročnik Malčenko in eskorta. — Ruski ujetniki zapuščajo Port Artur. — Prevoz ujetniške prtljage. — General Steselj, gospa Stesljeva in otroci zapuščajo Port Artur. — Odhod vlaka generala Steslja in rodovine iz Port Arturja. — Prihod zmagovite armade v Port Artur.

Ti filmi niso pariške fantazijske slike, kakršne so se doslej kazale v Ljubljani, nego so Royal Vio Comp. z jamstvom za pristanost posnetkov na bojišču z nagrado 10.000 K.

Royal Viophon

najaktualnejše in najboljše na torišču

živečih

plesočih

govorečih

žvižgajočih

pojočih in

glasbo pro-

izvajajočih

fotografij.

Poleg tega še 20 resnih in šaljivih slik.

Predstave vsak dan od 8¹/₄ do 11. ure.

Ob nedeljah in praznikih ter ob sredah popoldne ob treh:

rodovinska predstava.

Vstonina: Zaklopni sedež K 2—, I. prostor K 1:50, II. prostor K 1—, III. prostor 40 vin. Vojaštvo od narednika nizzol polovične cene; otroci pod 12. leti pri rodovinskih predstavah polovične cene.

Predprodaja vstopnic pri J. Giontiniju na Mestnem trgu od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer.

Vsak petek popolnoma nov spored.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736°0 mm

Dne	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Podoba v 14. urah
26	9. zveč.	734.1	22.1	sl. szah.	pol. obl.	
27	7. zjut.	733.0	19.1	brezvotr.	sk. obl.	0°0
	2. pop.	731.4	26.7	sl. jzrah.	pol. obl.	

Srednja včerajšnja temp. 22.6°, nerm. 19.9°.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, odnosno oče, brat, stric, svak in zet, gospod

Josip Šmuc

kantiner, lastnik c. in kr. vojne in jubilejske kolajne ter zaslužnega križca za moštvo II. reda

danes ob 3/4. uri zjutraj, po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 55. letu njega starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predraga rajnika se bode v soboto, dne 28. julija, ob 5 uri popoldne slovesno blagoslovilo in prepeljalo iz deželne bolnišnice na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 27. julija 1906.

1678 1-1

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za obile dokaze sočutja povodom bolezni in smrti naše iskreno ljubljene soproge, matere in sestre, gospe

Karoline Nagodetove

kakor tudi za obilo udeležbo pri pogrebu izrekamo tem potom vsem najtoplejšo zahvalo.

1675

Idrija, 26. julija 1906.

Žalujoči ostali.

Zidanje rakev

(grobnic)

na novem centralnem pokopališču

izurži najcenejše stavitelj novega pokopališča po oblastveno odobrenih določilih

1671 1 za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve v tehnični pisarni gosp. Ferd. Trumler-ja, mestni stavitelj

Pred Škofijo št. 3 v Ljubljani.

Zidarji in

delavci

se takoj sprejmejo Pred škofijo št. 3/1 v Ljubljani.

1673 3-1

Zahvala.

Nemogoče se mi je pismeno zahvaliti vsem gg. prijateljem in znancem, ki so mi povodom Najvišjega odlikovanja blagohotno častitali.

1668 1-1

Izrekam torej vsem tem potom najiskrenejšo zahvalo.

JAN. PIBER, župnik, imetnik zlatega zaslužnega križa s krono.

Proda se na Bledu v bližini jezera

lepa nova hiša

z lepim vrtom. Pitna dobra voda pred hišo. — Vsa pojasnila daje ANTON MAROLT, BLEDE (Grad) 141.

1676 2-1

Izurjeni

1666 2-1

mizarski pomočniki

dobe dobro in trajno delo. Sprejmo se tudi vajenci.

I. kranjska tovarna glasovirjev, Ljubljana, Hilšerjeve ulice 5.

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.

Naša moč.

Glasilo naših slovenskih delavcev izpolnjuje, kar je obetalo. List je delo že precej razvite organizacije in zato kaže vse njene vrline.

Uvodni članki se nikoli ne lovijo za kakim socialno demokratskim larifarijem in nerodovitimi problemi: vsak obravnava konkreten slučaj, stavi konkretne predloge in nikomur ne vsiljuje kake prazne morale. Abstraktnih premišljanj o stvarkah ne najdeš, pač pa opisane vzroke stavk in njihovo statistiko; na podlagi mnogih izkušenj povzeti nauk, da le v strokovnih društvi organizirano delavstvo lahko štrajke izvojuje z uspehom. List nima vsiljivega strankarskega namena, nasprotno, delavstvo naj ne prodaja svojega prepričanja, ako se organizira: gre se za ideale, ki so sveti vsakemu delavcu, naj bo tega ali onega političnega prepričanja. In vendar list ni brezbarven in prazen. Ena misel prečinja vsako vrstico: vrniti delu in delavcu čast, ki mu gre. Tega ni mogoče izvršiti brez tistega radostnega in krepkega optimizma, ki v, da je z delavcem Bog in njegova pravica. Zato je »Naša Moč« demokratska, a ne demagoška. Delo naj ne bo čašeno samo zaradi svoje nesporedne vrednosti, ampak zato, ker so vanj položene misli delavčeve, njegovo prizadevanje, stremenje po napredku in izboljšanju izdelkov, težnje celega stanu. Delo naj postane izraz, simbol, vtelesenje cele kulture, njena najmočnejša opora. Če bo delo delavca pošteno redilo, ga bo tudi povzdignilo, ne pa tlačilo njegovo telo in duha. Postalo bo umetnejše in lepše in vsi ga bodo deležni: ne samo oni, ki lahko kupijo to moč in pri tem prevarajo nositelja in izobraževalca te moči. Delavčeva fizična moč bo vzbudila duševno. Tisti, ki ne bodo robovali, ampak resnično delali, tudi ne bodo več sužnji nevednosti, uničujočih strasti, siromaštva in zločina. Delo bo kakor molitev: zblizanje in izenačevanje človeštva z nadvetovno močjo, ki je gibal vsega vesoljstva.

S samimi teorijami se tega gotovo ne bo doseglo. Delavsko vprašanje ni zgolj odvisno od rešitve mehanskih vrednostnih problemov, ampak je tudi vprašanje izobrazbe. En faktor posega v drugega. Boljše je pisati zgodovino socialnih utopij, kot sestavljati jih. »Naša Moč« se je postavila na povsem pravo stališče: ne razpravljati o družabnem redu, ne vnmati stanovskega sovraštva, temveč izboljšati to, kar je, ne to, kar še ni. Zato najdemo v listu toliko drobnega, natančnega in plodovitega dela, povsod navodila, nasveti, izvršljive reforme. Kako naj se urede bolniške podpore? S pomočjo strokovne organizacije. Določiti naj se mesečno udmino, pa preje temeljito prevdari, kako naj bo visoka, da bodo delavci mogli izhajati. List zato podaja pregledno statistiko bolnikov pri raznih strokah. Tudi glede na starostno preskrbo naj misli delavstvo na samopomoč. Za častnika, ki cel čas svojega službovanja novodobni družbi nič ni koristil, država skrbi v starosti, pa ne za delavca, ki je za njen obstoj in procvit žrtvoval vse svoje moči. Občinska starostna preskrba je neznatna in žali delavca, ki noče biti na stara leta nadležen berač. Delavci naj si sami uredijo delavsko starostno zavarovanje. Bratovske skladišnice rudarjev dajo neznatno podporo in so ovira svobodnemu združevanju. Zato naj se odpravijo in delavci naj si osnujejo skupno zavarovalnico. Tudi podjetniške bolniške blaginje so pomanjkljive, ker delavcu omeje svobodo združevanja in zmanjšujejo njegovo stanovsko zavest. Važno je za delavca, da ve, kam naj se pritoži. »Naša Moč« ga o tem pouči. Še važnejše je vprašanje o delavskih pogodbah. »Naša Moč« je o tem v več člankih temeljito razpravljala. Najugodnejša je tarifna pogodba, ki pa ni mogoča brez močne, samozavestne in strogo disciplinirane strokovne organizacije. Življenjska potreba delavčeva so tudi taka društva, kjer se preskrbuje z živili in drugim blagom po nizkih cenah in še od čistega dobička dobi svoj delež. In to čisto naravno. Z napredujočo izobrazbo rastejo tudi delavčeve potrebe, s temi pa tudi cene potrebščin. Moderni delavec se zategadelj ne bo odrekal ugodnostim, ki jih ima družba na razpolago za svoje bogate člane, ampak bo poizkušal vsa sredstva, da si izboljša svoj položaj, da si preskrbi dobre in obile hrane, solidne obleke in čedno pohištvo, knjige in časopise. Čim več izobrazbe, tem manj privilegijev. Ker drugače ni mogoče, treba začeti pri malem. Konsumna društva delavcu lahko priskrbe, kar rabi zase in za družino. Toda vodstvo takih društev je težavno, naročanje, vkliževanje, ustredev cen, zahteva trgovskega znanja. List daje zato podrobna navodila.

Delo delavske organizacije s tem ni končano. Strokovna društva naj budijo, ohranjajo in krepijo stanovsko zavest. Kakor val pripoveduje val, kako mogočno je morje in se vsi skup zaženo v skalo, da jo razdobe, tako neizmerno povečuje strokovna organizacija sile posameznika. Zato so organizacije ognjišča etične izobrazbe: samozavesti, medsebojne ljubezni, neuklonjivega poguma in treznega življenja. Zavedno, združeno delavstvo mora imeti le en smoter, en cilj pred očmi, da dvigne častitljivi delavski stan do boljšega stanja, v kakršnem je zdaj. To je pa mogoče le z združenimi močmi po del. strokovnih društvi. Ta pa delujejo z uspehom le, če so člani prijatelji med seboj. Kakor mora tlačiti vse društveno življenje, delavski napredek in delavsko moč, kjer premaguje strast osebne mržnje ali pa osebne zavisti sveti smoter za boljšo prihodnost svojega stanu.

Zato pa zavedno delavstvo skrbno pazi, da ne zamori njegove moči strast. Hvaležno

delo je združevati delavske moči, hvaležno nastopati za delavska prava in se boriti za nje, a najhvaležnejše pač delati za vzajemnost in ljubezen med delavstvom in zblizati ter tudi sprijazniti nasprotujoče delavce in delavke! (»Naša Moč«, št. 11.)

»Naša Moč« prinaša še obilga gradiva, kjer ni nič deklaracij in nepotrebnih tožba, pod različnimi, srečno izbranimi naslovi. Vse novice, vsa poročila, vsi dopisi so uprav lapidarno kratki, dogodki si sledijo nepretrgoma, nikjer ni nobena stvar dvakrat premeta. »Med brati in sestrami«, »Krvoses kapitalizem«, »Z lastnimi močmi«, »Sem z našimi pravicami«, »Okno v svet«, — vsak oddelek prinaša najraznovrstnejšega gradiva. Zlasti je marljivo delavstvo iz ljubljanske tobačne tovarne, kateremu je »Naša Moč« prava magna charta libertatum. Njihovi dopisi so stvarni, ne iščejo nepotrebnih besed, smešnih pretiravanj in hipnega efekta: mirni so, premišljeni, ponekod prožeti z zdravim ljudskim humorjem in pekočo ironijo zavednega, izobraženega delavca. Sedaj pišejo iz tobačne tovarne o boju zoper jetiko, o tobačni kuhinji, bolniški blaginji, podpornem društvu, zdravilih, tovarniških zdravnikih, kurjavi, sedaj o krivcah, ki se jim gode pri izdelovanju gotove množice cigaret, o šikanah uradnikov, dopustih, odmorih in delavnem času. Mlada organizacija ljubljanskega tekstilnega delavstva tudi ne zaostaja za starejšo in izkušenejšo tobačno. Vse njene želje, bolesti, zlate nade in sanje odmevajo v »Naši Moči«. Mnogo teh treznih misli se bo sčasoma izvršilo, nekaj pa ostalo neizpremenjeno, vendar pa bo ostal sad vse te agitacije: zmeren, krepak in izobražen delavski rod, ki bo pomladil propadajoče življenje privilegiranec. Pahnili bo brez upora s prestola malike in započel novo, zdravo, ljudsko dobo.

Naše slovensko tekstilno delavstvo je pač na slabem. Organizacija mu je potrebna, da samo uvidi na eni strani svojo bedo, na drugi svojo moč. V predilnicah je še vedno 11-urni delavni čas, mojstri, ki niso strokovno izobraženi, so suurovi z delavci, podjetniki svoje delavce demoralizujejo s tem, da ene hujšajo proti drugim, zlorabljajo se otroci, ki že z dvajstim letom hodijo v tovarno mučiti svoje telo in pokvarjati svojega duha. Tako delavstvo je ovira vsaki boljši bodočnosti, ker se samo peha v siromaštvo, otopi, zgubi ves osebni ponos in se docela dá izkoriščati. Zato treba organizacije.

Marljivo je jeseniško delavstvo, ki se v »Naši Moči« vedno oglašja, vevško, tržiško, idrijsko, medvodsko in drugi. Zlasti železniško delavstvo, ženski posli in postrežkinje se v listu pridno oglašajo. Skoro docela brezpravni ženski posli tudi rabijo krepkega zagovornika, ki opozarja javnost na surovost in neolikanost nekaterih finih »inteligentnih« dam, najhujših izkoriščevalk uboge ženske pomske moči.

Nekaj pa »Naša Moč« povzdiga tudi nad našo običajno oficijelno beletristiko, ki se pase z njo naše posli izobraženstvo — to je mali leposlovni del lista. Srečna je bila misel prejaviti pesmi A. de Negri, pesnice proletarstva, ki je sama okusila delavsko gorje, a jo to ni potisnilo v duševno bedo, temveč jo še bolj izobrazilo in ji dalo številno motivov.

Iz slovanskega sveta.

sl Poljedelske zadruge v Srbiji leta 1905. Števila poljedelskih zadrug v Srbiji je zelo narastlo tekom zadnjega leta. 65 zadrug je več in njihovo število koncem leta 1905 znaša 562. 468 zadrug si je omislilo svoja izvestja. Teh 468 zadrug šteje 22.709 zadrugarjev, med katerimi je pravih poljedelcev 21.176. Skupni imetek vseh zadrug znaša 1.4 milijona dinarjev, t. j. 300 tisoč dinarjev več kot l. 1904. Največji del tega imetka znašajo uloge stalne hranilnice — namreč 831.983 dinarjev. Vsak zadrugar je dolžan plačevati mesečno v to hranilnico po en dinar tako dolgo, dokler vložena svota ne doseže že v naprej določene višine. Ta denar služi zadrugarjem kot podlaga za dobivanje posojil, a se jim vrača, če kdo izstopi, ali se izplača po smrti vsakega zadrugarja njegovi oboitelji. Skupna svota hranilničnih vlog znaša 298.036 dinarjev. Rezervni fond 81.100 dinarjev. Tekom leta je izdala zadruga 16.609 posojil v skupnem znesku 1.276.858 dinarjev.

sl Znani ruski pisatelj Leonid Andrejev je spisal novo dramo »Sava«. »Sava« je ime glavnega junaka, anarhističnega voditelja. Pričakuje se, da bo to drama na Ruskem prepovedana.

sl Mažaronski duhovniki zoper slovaške duhovnike. Duhovništvo središkega dekanata na Ogrskem je imelo pred nedavnim v Galanti pševotovanje, pri katerem so sklenili, da bodo bojkotirali vse slovaške duhovnike; obenem bodo naprosili primasa, da naj s takimi slovaškimi duhovniki kar najstrožje ravna, slučajno naj jih suspendira.

sl Uspeh češkega dela v tujni. Pri otvoritvi bukarške razstave je bil g. Rudolf Bächer iz Roudnice, n. L., predstavljen rumunskemu kralju; pri tej priliki se je kralj izrazil, da Bächerjevi plugi so mu prav dobro znani in da ve, kako so pri rumunskem prebivalstvu priljubljeni. Tvrdba Rudolf Bächer, tovarna za pluge v Roudnici na Češkem, pošilja vsako leto blizu 10.000 plugov na Rumunsko. Izdelki tvrde so v celi Rumuniji zelo priljubljeni in v obče znani. Izvoz je vsako leto višji, tako, da je upanje, da se Bächerjevi tvrde posreči v kratkem iz Rumunskega iztisniti tozadevni nemški izdelek. Od leta 1904 omenjena tvrda izvažajo svoje izdelke tudi na Turško in Bolgarsko.

sl Srbija in Italija. Urednik italijanske »Tribune«, dr. Rudolf Foa, se mudi te dni v Belgradu, odkoder odpotuje potem dalje po Srbiji, Bolgariji, Stari Srbiji in Macedoniji. Nabira namreč podatke za svoje delo o Srbiji in Balkanu. Vsega skupaj misli potovati štiri mesece.

sl Koliko je jetnikov na Ruskem? Po ruski uradni statistiki od 1. dec. 1905 do 10. majnika 1906 bilo je na Ruskem internirano 6825 oseb, v ječo spravljeno 2626 oseb. Sedaj se v ruskih ječah nahaja 3351 oseb, ki so bile od 1. januarja 1906 kaznovane radi političnih prestopkov.

sl Bolgarski in srbski igralci prirede stanek v Sofiji ob priliki II. jugoslovanske razstave. Za ta slučaj prirede srbski igralci dve predstavi, v Sofiji. Na čast gostom bosta prirejene dve predstavi tudi v Knjaževu, letovišču bogatih Sofijcev.

sl Slovanski jeziki na Ogrskem. Ogrski državni poslanec dr. Kovacs skrbi za sporazum med Mažari in Čehi, da bi bil tako združen boj proti pangermanizmu zlasti v gospodarskem oziru tem vspešnejši. V tem smislu je govoril v ogrskem državnem zboru, ko se je pretresovalo vprašanje o proračunu. Predlagal je, da bi se razdelilo med mažarsko dijaštvo več podpor, ki naj bi omogočile študiranje na tujih slovanskih visokih šolah, kakor na primer na češki visoki šoli v Pragi. Tako bi se priučila mažarska mladina slovanskih jezikov in se ožje spoznala z razmerami dotičnih narodov in potem bi bilo mogoče na Ogrskem delovati tem narodom v korist.

Koroške novice.

k Poštni tatovi zasačeni. Pred nekaj časom je bilo ulomljeno in ukradeno v poštnem uradu v Trgu (Feldkirchen) večja vsota denarja in poštne vrednostnih znamk. Tatovom takrat niso mogli na sled priti. Zdaj so pa prijeli dva ključavničarska učenca, katere sta vsled radodarnosti in kavalirskega življenja bila na sumu, da sta tatvino izvršila. Bila sta to neki Janez Jamnik in Ferdinand Scher. Pretečeno sredo so našli na svislih ključavničarskega mojstra Mösel-na v Trgu eno skatljico, v kateri je bilo za 2300 kron papirnatega denarja in so na to takoj Jamnika prijeli in v luknjo vtaknili. Schera so pa, ker je že pred mesecem od mojstra odslovljen bil, v njegovem rodnem kraju Böchstein vsled brzojavnega obveščanja tudi aretirali ter so pri njem našli 2084 kron in vsakovrstne poštne vrednostne znamke. Preiskava bo še razkrila marsikako zanimivo stvar.

k Vzor avstrijskega patrijota je župan Ulbing na Vrbskem jezeru. Ko se je ob priliki Herkomer-vožnje pripeljal pruski princ Henrik v Vrbo, se mu je ta Ulbing vedno tako priklanjal, da so letovičarji mislili, da je to kak strežaj, ne pa župan. Takrat se je s svojim vedenjem tako blamiral pred tujim princem, da ga zdaj zasmehuje skoraj večina trezno mislečih nemških listov. Vse drugače je pa bilo zdaj, ko je v Vrbo došel šef generalnega štaba, fcm. grof Beck, kateri stalno vsako leto za nekaj dni sem pride. Namesto da bi se šel Ulbing temu domačemu gostu, avstrijskemu generalu, kateri vrhutega letos praznuje petdesetletnico avstrijskega vojaškega delovanja, poklonit, je baje celo prepovedal v občinskem odboru, generala oficijelno sprejeti. Vkljub temu so se šli poklonit generalu štirje občinski odborniki, kateri so županovo odsotnost oprostili. Ekscelencen grof Beck je baje deputaciji ironično odgovoril: »Aha, gospod župan časa nima, ga bodem pa sam posetil.« Torej, nemčurškemu županu v avstrijski monarhiji, Ulbingu, je pruski princ več, kakor pa avstrijski general, šef generalnega štaba oborožene sile. Komentar k temu ni treba.

k Spomin bitke pri Jajcu bode pešpolk št. 17 praznoval letos radi odhoda polka k vajam namesto 7. že 5. avgusta v Celovcu. Predvečer pred obletnico bitke, t. j. 4. avgusta bode mirozov. Na dan bitke se bode pa slavnostna sv. maša brala v mestni farni cerkvi sv. Ilja, pri kateri bode cel polk prisostvoval.

k Izpremembje pri državni železnici. Predstavljeni so: Josip Uhlmann, stavb. nadkomisar železničnega ravnanstva v Beljaku kot kontrolor pri sekciji za vzdrževanje železnice in Janko Betagelj, nadrevident ravnatom, kot obratni kontrolor v Ljubljani; nadrevident Avgustin Lofenz pa kot blagajnični revizor k ravnatelstvu državnih železnic v Trst.

k Streljanje na dobitke domačega pešpolk št. 17 bode 2. avgusta na garnizijskem strelišču v Celovcu.

Književnost in umetnost.

* K avstrijski umetniški razstavi v Londonu. Ravnokar je izšla specialna številka angleškega umetniškega časopisa »The Studio«, ki je pod naslovom »The Art-Revival in Austria« posvečena onim avstrijskim umetnikom, ki so razstavili letos v Londonu. Ta številka je tudi izredno bogato in splendido ilustrirana. Omenjamo pa to radi tega, ker ta številka ne podaja celotne slike avstrijske umetnosti, kar naj bi bil njen pravi namen, ampak le sliko avstrijske nemške umetnosti. Da čitatelji zvedo o pristranosti tega specialnega zvezka, povemo, da sta v njem zastopana izmed vseh avstrijskih slovanskih slikarjev le Čeha M. Švabinsky in Joža Uprka z »Moravsko svatbo«. Umetniki a la C. Medovčić, V. Bukovac, N. Mašić i. dr., ki so pridobili si s svojimi umotvori priznanje v umetniških salonih svetovnih mest, so tukaj popolnoma prezrti. Enako se je zgodilo s kiparji. Med različnimi in obskurnimi imeni nemških kiparjev nahajamo le Slovana Bileka in Ha-

naka. In zopet ravnokatko z arhitekti. Zastopani so D. Jurković, Čeha J. Kotera in J. Urban ter Poljak St. Witkiewicz. Kakor znano, se je razstave v Londonu udeležilo lepo število avstrijskih slovanskih umetnikov, katerih dela v umetniškem pogledu lahko tekmujejo z Nemci. Dvomljivo pa je tudi, če Nemci, ki so zastopani v tej številki »The Studio«, predstavljajo cvet avstrijske nemške umetnosti. V »The Studio« nahajamo 8 slovanskih in 50 nemških umetnikov. 50 Nemcev proti 8 Slovonom! Ali je s tem razmerjem podana celotna slika vseavstrijske umetnosti. Mislimo, da ne. Kakor se razvidi, se ta številka odlikuje z skrajno pristranostjo. Tega so krivi naši dobri Nemci, ki so imeli pri prireditvi te številke odločevalno besedo. Oni ne poznajo enakopravnosti ne le v politiki, ampak tudi ne umetnosti.

Lojze P-vec.

* »Naš dom«. Izšel je VI. zvezek te zbirke povesti, pesmi in narodnega blaga, zanimivosti itd. 6. zvezek, ki stane 50 h, obsega povesti »Pevčevo srce«, »Krvava svatba v Kijevu« in »Priatelj Lovro«. Zadnja povest je najboljše in tudi najlepša vseh treh. Prevedena je iz hrvaškega. Spisal jo je sloveči Avgust Senoa.

Književna poročila.

Janša, Popolni nauk o čebelarstvu. S 45 podobami. K 2.—, vezana K 2.40. — Janša, Razprava o rojenju čebel. K 1.20, vezano 1.60. — Spominska knjiga prve gorenske razstave 1904. Elegantno vezano z mnogimi ilustracijami. K 8.— — Zupan, Propovedi I. K 2.—, vez. K 3.20. Državni zakon o ljudskih šolah z najvažnejšimi izvršitvenimi predpisi vstevši dokončni šolski in učni red za obče ljudske šole in za meščanske šole. K —.80. — Divoracij. Razgovor o razstavi ženidbe (hrvaško). K —.20. — Hiller, Das grosse Rettungswerk. 38 zeitgemässe Trinkschichten aus dem Leben für Jung und Alt. K —.24. — Hettinger, Apologie des Christenthums. II. zvezek K 5.24, vezano K 7.44. — Walter, Kapitalismus, Socialismus und Christentum. K 0.60. — Beck, Die menschliche Willensfreiheit. K —.60. — Krose, Religion und Moralstatistik. K —.60. — Mayr, Zur Frage der Revision des österreichischen allgem. bürgerl. Gesetzbuches. K 1. — Walter, Die ersten Wanderprediger Frankreichs, Studien zur Geschichte des Mönchstums 5 K 76 h. — Regensburg-Lebrecht, Langensalza 1866, und das Ende Königreichs Hannover 1 K 80 h. Noti, Das Fürstenthum Sardinien. Geschichte eines deutschen Abenteuerers und einer indischen Herrscherin. 3 K, vez. 4 K 20 v. Pollak, System des Oesterreichischen Zivilprocessrechtes mit Einschluss des Exekutionsrechtes 8 K. — Pfistermeister, Die Unauflöslichkeit der christlichen Ehe. 7 Vorträge anlässlich der jüngsten Angriffe auf die christliche Ehe. 1 K. — Schell Christus, Das Evangelium und seine weltgeschichtliche Bedeutung. 2 K 40 v. — Kellner, Heortologie oder die geschichtliche Entwicklung des Kirchenjahres und der Heiligfeste 7 K 20 h, vez. 8 K 64 h. — Krogh-Tønning, Essays I. Platon als Vorläufer des Christenthums. II. Leibnitz als Theolog. 5 K 40 h.

Kafka, Die eheliche Gütergemeinschaft auf den Todesfall nach österreichischem Recht. 6 K 80 h. — Rudisch, Der Weg ins Heiligtum. Ein Büchlein für Studenten. 80 h. — Haan, Philosophia naturalis. In usum scholarum 3 K 12 h. — Bibliotheca Ascetica Mystica: Arvisent Memorialia vitae sacerdotalis. Bona, De sacrificio missae, Tractatus asteticus continens praxim attente, devot et reverenter cele brandi 3 K 60 v, vez. 4 K 80 v.

Antikvarijat.

Sika, P. Johann, Der Beichtstuhl, das ist Anweisung zur Verwaltung des hl. Bussakramentes. Okoli 400 strani vezano 1 K 50 v. — Eberle, Der Seelsorger als Tröster am Kranken- und Sterbelager der Gläubigen 1 K 20 h. — Jägers, Erster Beichtunterricht. 1 K 30 h. — Kneipp, So sollt ihr leben! Winke und Rathschläge für Gesunde und Kranke zu einer einfachen, vernünftigen Lebensweise u. einer naturgemässen Heilmethode 1890, vez. 2 K 20 h. — Ludwig von Granada, Die Lenkerin der Sinder, 2 zvezka okoli 900 strani, 6 K. — Biederlack, Die sociale Frage, 1898, 1 K 10 h. — Louvigni-Sintzel, Der innere Christ oder gründliche und vollständige Anleitung die innere Gleichförmigkeit zu erlangen, welche der Christ mit Christus haben soll 1 K 80 v. — Schouppé, Cursus scripturae sacrae seminariorum usui accommodatus. Editio septima, 2 zvezka 3 K. — Duhovni pastir, (Homiletični mesečnik letniki 1892, 1894, 1900, 1902, 1903, popolnoma nerabljeni, mesto po 8 K samo po 1 K 90 v. — Karl May, Gesammelte Reiseerzählungen, popolnoma novi in nerabljeni zvezki deloma elegantno vezani, mesto po 4 K 80 v samo po 3 K 60 v, deloma broširani mesto po 3 K 60 samo 2 K 80 v in sicer zvezki: 1. Durch die Wüste, — 2. Durchs wilde Kurdistan, — 3. Von Bagdad nach Stambul, — 4. In den Schluchten des Balkan, — 5. Durch das Land der Skiptaren, — 6. Der Schut, — 7. do 9. Winneton, — 10. Orangen und Datteln, — 11. Am Stillen Ocean, — 12. Am Rio de la Plata, — 13. In den Cordillern, — 14, 15, in 19. Old Surehand, — 14., 17., 18. Im Lande des Mahdi, — 20 do 22, Satan und Ischariot, — 23. Auf fremden Pfaden, — 24. Weihnacht, — 25. Am Jenseits, — 26. do 29. Im Reiche des silbernen Löwen.

Darovi.

Peti izkaz darov za pogorele v Ratečah na Gorenjskem. Župnik Gregor Šlibar in farani v Rudniku 15 K. Peter Majdič v Kranju 10 K. Posojilnica Žužemberk 40 K. Farani na Breznici 479 kg ajde. Hranilnica in posojilnica Metlika 50 K. Posojilnica v Radovljici 200 K. Janez Tavčar, župnik, Šinkov Turn, 70 K. Pavel Perko, kaplan v Kranjski gori, obutev. Farni urad Šmartin pri Kranju 43 K. Stanko Schmitt, Radovljica, vrečo kave. Kmetijska posojilnica na Vrhniki 50 K. Posojilnica Logatec 40 K. Ignacij Kutnar, župnik na Bučki 10 K. Župnik Janez Mikš, Trstenik 10 K. Posojilnica v Zagorju ob Savi 20 K. — Skupna vsota privatnih darov iznaša 13.400 K. — Iskrena zahvala vsem plemenitim dobrotnikom! Stotero naj povrne Bog vse darove! Rateče vstajajo iz razvalin. Upamo, da pokažejo lepše lice, nego so je imele porej. Jož. Lavtižar, blag.

Katoliška Tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Borzna poročila.
Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borse 26. julija 1906.		
Založbeni papirji.		
4% majeva renta	99 60	99 80
4% srebrna renta	99 45	99 65
4% avstrijska krona renta	99 60	99 80
4% slata renta	117 80	118 05
4% ogrska krona	94 80	95 —
4% slata	113 05	113 25
4% posojilo dežele Kranjske	99 20	100 20
4% posojila mesta Split	100 50	101 50
4% Zader	99 70	100 70
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 30	101 30
4% češka dež. banka k. o.	99 50	100 10
4% i. o.	99 60	100 30
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 10	101 10
4% pešt. kom. k. o. s 10% pr.	105 —	106 —
4% zast. pisma Innerst. hr.	100 —	100 10
4% ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 25
4% hip. banke	100 —	100 40
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100 —	101 —
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	100 —
4% prior. dol. žel.	99 50	100 —
3% juž. žel. kup. 1/1.	320 —	322 —
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100 40	101 40
Srečke.		
Srečke od 1. 1860 1/2.	217 —	225 —
1864	279 25	281 25
tizske	154 60	116 60
sem. kreditne I. emisije	286 —	293 —
II.	287 —	294 —
ogr. hip. banke	258 —	265 —
srbske a. fra. 100 —	97 —	104 —
turške	163 50	164 50
Basilika srečke.		
Kreditne	462 —	473 50
Inomoške	78 —	84 —
Krakovske	87 —	92 —
Ljubljanske	56 —	61 50
Avstr. rud. kriza	48 90	50 90
Ogr.	29 75	31 75
Rudolfove	58 —	63 —
Salcburške	73 —	80 —
Dunajske kom.	511 —	521 —
Delnice.		
Južne železnice	166 50	167 50
Državne železnice	670 —	671 —
Avstr. ogrske bančne delnice	1717 —	1727 —
Avstr. kreditne banke	667 25	668 25
Ogrske	806 50	807 50
Zivnostenske	242 —	243 —
Premogokop v Mostu (Brux)	694 —	698 —
Alpinske montan	572 90	573 90
Praške žel. ind. družbe	272b —	2735 —
Rima-Murányi	568 —	569 —
Trbovljske premog. družbe	269 10	271 —
Avstr. orošne tovr. družbe	578 —	581 50
Češke sladkorne družbe	135 —	137 —
Valute.		
C. kr. cekin	11 34	11 38
20 franki	19 12	19 14
20 marke	23 45	23 53
Severne	23 97	24 06
Marke	117 325	117 525
Laški bankovci	95 50	95 65
Rublji	249 —	250 —
Dolarji	4 84	5 —

Prodá se po ceni iz proste roke

HIŠA,
pripravna za letovišče v prijaznem kraju na Gorenjskem. 1579 32-2
Naslov se izve pri upravnistvu lista.

2 enonad-stropni hiši
se prodasta pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove lastnik na Trnovskem pristanu št. 14 v Ljubljani. 1026 12

Manjše stanovanje

obstoječe iz 2 lepih sob in kuhinje kakor tudi

hlev
za 4—6 glav živine se dá ceno v najem na Karlovski cesti št. 3. — Poizve se v tovarniški pisarni trdke Samassa, Zvonarske ulice 5. 1641 3-2

Ohranjuje usnje mehko in trpežno.

Globin
je
najboljše in najfinejše čistilo za čevlje

Daje brez truda krasen lesk.

1567 II b 8-2

se dobé le pri

SINGER Ko.
akc. družba za šivalne stroje
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne Singerce“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni Singerjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobjenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakega poročstva, niti doposlati posamnih delov.

Išče se pošten, spreten, vojaščine prost

mesarski pomočnik,
kateri bi bil večé tudi klanja prašičev. — Vstop takoj. 1650 5-4
Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“

Vintgar
restavracija Jos. Žumer

se priporoča častitim gostom, letovičarjem, ob šolskih izletih, in sploh izletnikom.

Z naravnim vinom, svežim pivom,okusnimi toplimi in mrzlimi jedili.

Za zabavo je **pijanino**.

Na razpolago lastni vozovi in konji. Večji obedi naj se izvolijo pravočasno naznaniti. 1031 13

Karel Planinšek
prva ljubljanska veležgalnica za kavo z elektriškim obratom ter specialna trgovina za kavo in čaj v Ljubljani
samo na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“
(postajališče cestne železnice)
priporoča vsak dan na stroj sveže žgano kavo; najfinejše vrste in preizkušene zmesi po najnižjih cenah. Po pošti razpošiljam vsak dan.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

2391 182

Podružnica v CELOVCU.
Kupuje in prodaja vse vrste rent, sestavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promete izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—.
Zamenjava in ekskomptuje izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Zakompt in inkasno menia.

Rezervni zaklad K 200.000.—.
Daje predjume na vrednostne papirje.
Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Borzna naročila.

Podružnica v SPLJETU.
Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice prot ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vridga.
Promet s čeki in nakaznicami.

2371 III 1

G. PICCOLI
Salmijakove pastile
olajšujejo kašelj, razkrajajo sliz.

Cena škatlici 20 vln. — Manj nego 11 škatlic, ki stanejo 2 kroni, se po pošti ne pošilja.

Prodám
po nizki ceni: 1646 3-2

„Valvasor“, 4 zvezki, komplet.
„Das oesterr. Recht“, 3 zvezki.
„Andree Hand Atlas“, najnovejša izdaja.
Oddam vse skupaj ali pa vsako delo posebej.
Vpraša se: **Viktor Zoré, Kamnik.**

Kompanjon,
ki ima vsaj 15.000 K gotovine, se išče za dobro vpeljano staro trgovino v večjem prometnem mestu na Kranjskem. — Pismene ponudbe naj se stavijo pod šifro »300.000« na upravnistvo „Slovenca“. 1635 3 3

„Andropogon“
(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

Je najboljšje, vsa pričakovanja prekašajoče sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zajamčeno neškodljiva tekočina, ki za brani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. **VASO PETRIČIĆ-u.**

V zalogi imajo tudi gg. U. pl. Trnkoczy in Anton Kanc v Ljubljani, M. Rant v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu. 873 52-15

Razglas.

V pokritje potrebščine c. in kr. vojaških oskrbovališč 3. voja se bo nakupilo po trgovskem običaju

dné 25. julija 1906
za oskrbovališče v **Mariboru**, dalje za podružni skladišči v **Celju** in **Ptaju** 3910 ozir. 956 in 1094 kubičnih metrov **trdih drva.**

dné 23. julija 1906
za oskrbovališče v **Celovcu** 1000 kubičnih metrov **mehkih drva.**

dné 27. julija 1906
za oskrbovališče v **Gorici** 2815 kubičnih metrov **trdih drva.**

dné 30. julija 1906
za oskrbovališče v **Ljubljani** 1691 kubičnih metrov **trdih drv.**

dné 31. julija 1906
za oskrbovališče v **Trstu** 5357 kubičnih metrov **trdih drv.**

Kolekovane prodajne ponudbe morajo gori označene razpravne dneve **najkasneje do 10. ure dopoldne** dospeti pri dotičnih oskrbovališčih.

Podrobnejši pogoji se razvidijo iz popolnih objav, ki leže na vpogled pri imenovanih skladiščih in iz navodil za nakupovanje, ki se morejo dobiti brezplačno.

1569 3-3
Ljubljana, 10. julija 1906.
C. in kr. vojaško oskrbovališče v Ljubljani.

Karel Planinšek
prva ljubljanska veležgalnica za kavo z elektriškim obratom ter specialna trgovina za kavo in čaj v Ljubljani
samo na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“
(postajališče cestne železnice)
priporoča vsak dan na stroj sveže žgano kavo; najfinejše vrste in preizkušene zmesi po najnižjih cenah. Po pošti razpošiljam vsak dan.

